

A németországi gyógyszerügyi társulatok által megvizsgált, és kitűnő alkalmaszhatósága végett a magas ca. kir. magyarországi helytartóság által engedélyezett

Köszvény-vászon

mindenféle köszvény, csúsz (Rheuma), inszag...
Ezeknek övszere a köszvény-vászon által fölléve van. 316

Dr. BURON párisi általános sebtapasza

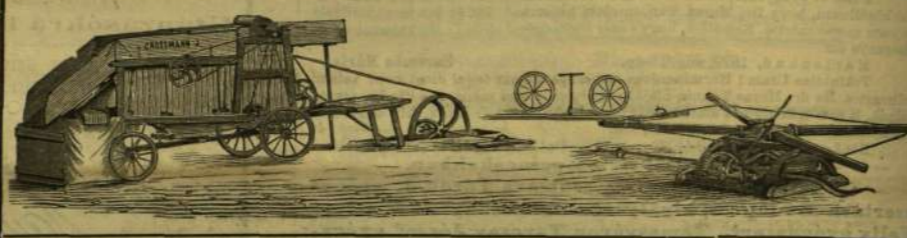
mindenféle sebek, gonyedések és daganatok ellen. — Egy köcsög ára a használati mód...
Belgrád: Döbör Gy. — Újvidék: Grossinger gyógyszer. — Zágráb: Mitlbach gyógyszer.

ARCZBŐR.

A szépség egyik fő feltétele a szép arczbor. Még a kevésbé szép alkotású arc is elbájos...
Zágrábban: Mittelbach Zeigm. gyógyszer.

Kérem

ezt előlvasni. A „rögtön-nyomó“
(14120. sz. német bírói szab., ca. k. osztrák szab., ezüst-érem és okirat...)

GROSSMANN ÉS RAUSCHENBACH
ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁRA BUDAPESTEN

ORVOSI TANÁCSADÓ VÁROSON ÉS FALUN.

Szerkesztette LÉNGYEL DÁNIEL.
Ára 1 fnt 50 kr.
TARTALOM: Előszó. — I. Életr. rendi szabályok az élet és egészség fenntartására. — Az élet egyes korait illető életrendi szabályok. — Egészséges származás. — A gyermekkor testi s szellemi ápolása. — Munkás fiatalok. — A férfikor tanulási. — Az öregkor s annak gyámoltatása. — Az élet minden korára tartozó életrendi szabályok. — Alvás. — Tiszta levegő élvezése. — Mozgás. — A bőr ápolása. — Helyes és mértékletes táplálkozás. — Husfele ételdek. — Melegvéri állatok húsa. — Az állatországok nemzeti termékei. — Hidegvéri állatok húsa. — Növényi ételdek. — Líztes növények. — Nedvűs növények. — Fűszerek és csipők növények. — A tápszereknek elmezhetőségükre való elkészítése módjáról. — Italok. — Betegségek s véletlen halálos esetek kiküldése. — Lekki s testi művelődés. — II. Betegségek a azokban való eljárás. — Betegségben való általános eljárás. — Egyes betegségek ismeretése. — Belső betegségek. — Lázak. — Heves lázak. — Egyszerű láz. — Lobos láz. — Idegláz. — Rothasztó láz. — Gyomorláz. — Hurutláz. — Csúzláz. — Ragályos lázak. — Váltólag. — Idült lázak. — Gyuladások. — Vertolulások. — Agyló. — Gerinczgyömb. — Sremlob. — Füllob. — Légesöllob. — Kisdedek torokgyujkja. — Mellharlyalob. — Tüdöllob. — Nyálmorigylob. — Toroklob. — Gyomorlob. — Belsőlob. — Májlob. — Léplob. — Veselob. — Húgyhólyaglob. — Mielob. — Hasbéllyalob. — Gyermekgyi láz. — Kütetek. — Orbanz. — Ujszülöttek orbanza. — Vörheny. — Kanyaró. — Csálan-kütég. — Bársnykütég. — Szepló. — Májfolt. — Hümló. — Álhümló. — Vedhimló. — Rüh. — Otvar. — Szivacs. — Köleskütég. — Sömör. — Kelés. — Pokolvar. — Beteges

A SZEMÜVEG

Népszerű értekezés. Írta Dr. Szilády Adolf.
Ára füzete 80 kr.
Tartalom: I. A szemüveg hivatása. — II. A szemüveg története. — III. A szemüveg nevei. — I. Domború (convex) üveg. — II. Homorú (concav) üveg. — III. Hengercs (cylindrikus) üveg. — IV. Hasbós (prismatikus) üveg. — V. Rekesz- és kancsal szemüveg. — VI. Védő szemüveg. — VII. Optikai segédesszközök gyengéltetők: 1. Olvasó szemüveg. — 2. Színházi látócső. — V. A szemüveg alkjai: 1. Pápaszem. — 2. Orrcsiftető, lorgnon és monoki. — VI. A szemüveg kiállítás: 1. Metszet. — 2. Ciszololat. — 3. Számolás. — 4. Anyagszer. — Befejezés.

TERMÉNY-RAKTÁR, ELŐLEG- és BIZOMÁNYI ÜZLET.
A magyar leszámítoló- és pénzváltó-bank ajánlja a t. cz. termékek és kereskedők figyelmébe kőraktárait Budapesten, Szegeden, raktárait Temesvárott és Barcon. Itt mindenütt a t. cz. közönségnek szolgál:
1. Egészséges raktárakkal, termények és áruk beraktározására, kezelésére, kirakozására vagy tovább küldésére.
2. A terményeket átvesszi, kölcsön zsákokat ad, szállítási és egyéb költségeket előleget, az így átvett terményeket tűzár ellen biztosítja.
3. Olcsó kamaláb mellett előleget ad a beraktározott, sőt már a czimére feladott terményekre.
4. Elvállalja a reá bizott termények bizománybani eladását akár a vidéki állomásokról, akár pedig raktáiraiból.
Vállalataink számára egy a vasuti mint a gőzhajózási társulatok részéről sok rendbeli előnyököt nyertünk, melyek t. megbízóink javára szolgálnak.
Szó-vagy irásbeli felszólításra egy nyomtatott üzlet és díjszabályainkkal, mint minden irányu felvilágosítással szivesen szolgálunk.
A Budapestre intézett küldemények czimzende: **A magyar leszámítoló és pénzváltóbank kőraktárainak Budapesten, állomás kőraktárai magyar k. államvasutak. — Szegedre: A magy. leszámítoló és pénzváltó-bank kőraktárainak. Cs. kir. szab. osztrák államvasut-állomás. Temesvárra: A magy. leszámítoló és pénzváltó-bank raktárainak. Cs. kir. szab. osztrák államvasut állomás. Barosra: A magyar leszámítoló és pénzváltó-bank raktárainak. Cs. kir. szab. déli vasut-állomás.**
Magyar leszámítoló és pénzváltó-bank. 649

VASÁRNAPI UJSÁG

Külföldi felirattal: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 42 fnt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 1 fnt évre — 6 *
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: 1 egész évre 8 fnt
1 fnt évre — 4 *
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: 1 egész évre 6 fnt
1 fnt évre — 3 *
Külföldi előfizetésekre a postai felváltással megjelölt ártól a csatlakozó

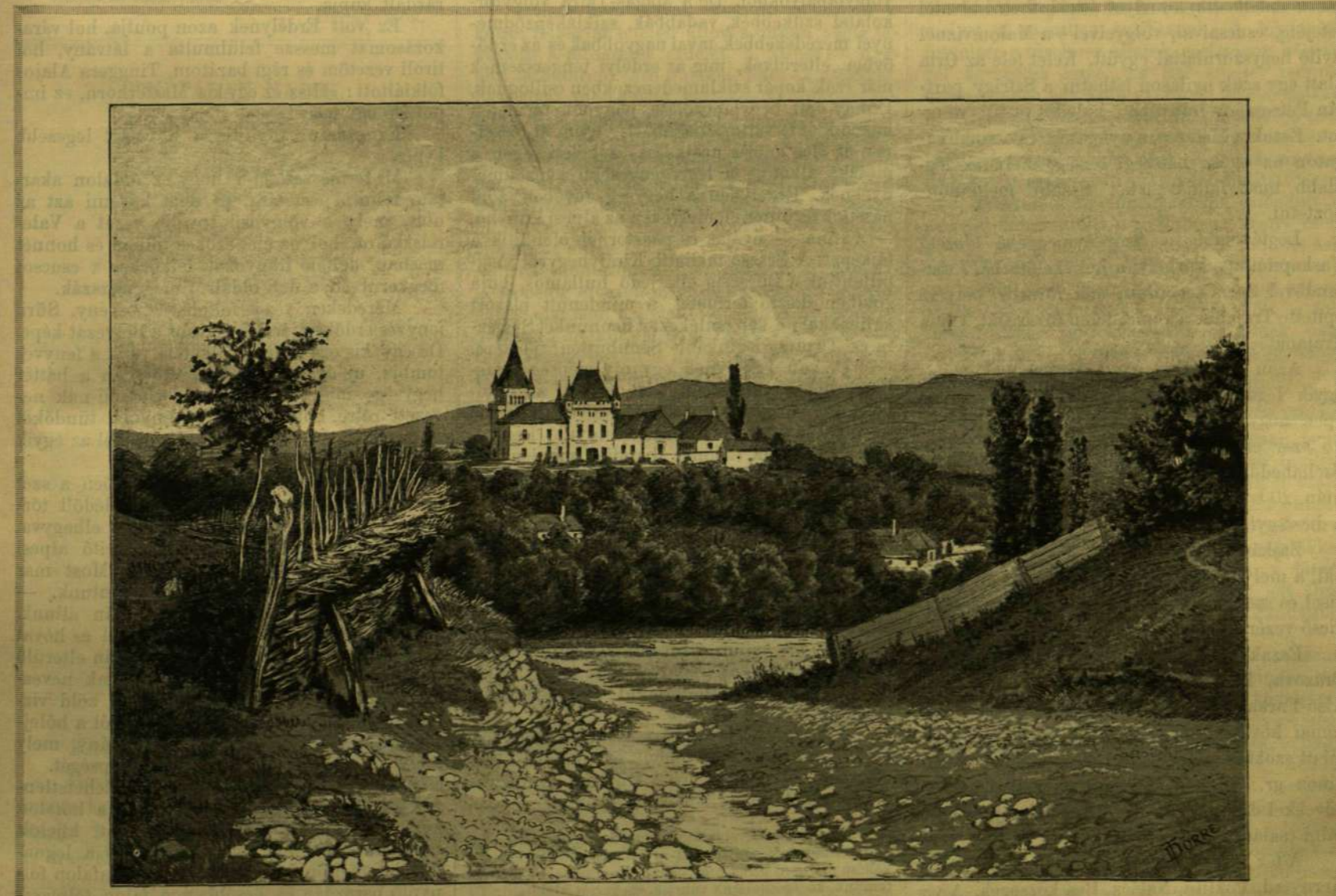
32-ik szám 1882. BUDAPEST, AUGUSZTUS 6. XXIX. évfolyam

ÓRALJA-BOLDOGFALVA.

ERDÉLY egyik legnagyobb és legszebb síkságának, Hátszegvidéknek, keleti oldalán fekszik egy igénytelen kis község, Óralja-Boldogfalva, melyet a trónörökös-pár ottan tartózkodása ép oly hirtelen tett emlegetté mostan, mint Töke-Terebest egykor a gróf Andrásy Gyula diplomáciai jegyzékei.
A kastélyt, mely a fenséges párnak szállást ad mostan tiz napra, néhai Kendeffy Árpád res-

taurálta angol kastélyokra emlékeztető góth stílyben.
A század első felében Erdély egyik legfényesebb lovagja, gróf Kendeffy Ádám tartotta udvarát ottan. Lakásával szemben nagy terjedelmű lovagló iskolát épített, a melynek omladozó falai közt szénát tartanak most.
Utódjának, Kendeffy Árpádnak, csak a lakóház iránt volt szenvedélye, és sokat áldozott rá, hogy valóságos főúri kastélylyá tegye. Ellátta tornyokkal, erkélyekkel, messzelátókkal; belsejét faragványokkal, czimerekkel, ezreket

erő nehéz butorzattal. Ritka és fényes kötésművekben gazdag könyvtára is egyik ékessége a kastélynak.
Maga nem sokáig élvezhette, mert férfikora kezdetén halt el; be sem végezhetette egészen úgy, a mint tervezve volt. Beh repesne szive az örömtől mostan, ha megérhette volna, hogy a midőn anyai század után először tartózkodik egy királyutód a régi dicsőségű Hunyadmegyé földjén, az az ő kastélyát választotta tartózkodási helyül.
Boldogfalva maga igen kicsiny község,

AZ ÓRALJA-BOLDOGFALVAI KASTÉLY. — DÉCHY MÓR FÉNYKÉPE UTÁN.

Forint 213.550 forint
összes értéke a
TRIESZTI nagy kiállítási SORSJÁTÉK
1000 nyereményének
első főnyeremény, arany vagy készpénz frt 50.000
második " " " " 20.000
harmadik " " " " 10.000
ezeken kívül tartalmaz a sorsjáték még egy nyereményt 10.000 frt, négy nyereményt 5000 frt értékben; öt egyenkénti 3000 frt, tizenöt egyenkénti 1000 frt, harmincz egyenkénti 500 frt, ötven egyenkénti 300 frt, ötven egyenkénti 200 frt, száz egyenkénti 100 frt, kétszáz egyenkénti 50 frt, ötszáznyereményt egyenkénti 25 frtos értékű nyereményt. Továbbá több más melléknyeremény a kiállítók által ajándékozott kiállítási tárgyakkban.
Egy sorsjegy ára 50 krajczár o. érték.
Elárusítások átvétele eszközölhető a Pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzleténél Budapest, Dorottya-utca 1. szám.
Egyes sorsjegyek megrendelésénél postaköltségre 15 kr. küldendő.

Hátszegtől felőrfányira; lakóinak száma mind-
együtt sem emelkedik háromszázig. Lakói leg-
inkább az udvari cselédség maradéka.

A kastélyon kívül van benne még egy
Kendeffy-udvarház, s azonkívül két figyelemre-
méltó épület. Egyik a bizanci stílusban épült
református templom, melyről némelyek azt vi-
tatják, hogy még a rómaiakról maradt volna
ránk, mások szerint csak az építéséhez hasz-
nált köveket vették valamely római épületből.
Valószínű, hogy a magyar kereszténység legelső
századaiból való. Ugy tudom, hogy Stefánia
főherceggasszony le fogja rajzolni ott tartó-
kodása alatt.

Másik nagyobb épülete, most már rom, egy
terjedelmes népiskolához, a melyet Kendeffy
— gróf Bethlen Kata — saját költségén épített
1805-ben s a Kendeffy-család tartott fenn két
tanítóval. 1848-ig ottan tanultak a vidéki ne-
messég gyermekei.

Boldogfalva felett, a Sztrigyre nézve,
emelkedik az Orla hegy, tetején várommal.
A rómaiak őrhelynek használták s onnan
származik Óralja-Boldogfalva mellékeve. A
hegy alatt kelet felé Váralja nevű község
fekszik.

Ez orlai őrhely összeköttetésben állott a
krivádiai őrtoronyval, a mely mintegy másfél
mérőföldnyi távolságban a Petrosény felé vezető
vasutvonal mellett most is ép falakkal áll fenn.

Boldogfalva mellett foly el a Nagyvíz vagy
Lepusnyik, a mely Malomviznél jó ki a Retye-
zátból; partjain lovagolt fel a trónörökös a Ze-
nogához. Eme szép folyó partját választotta
sétáhegy Stefánia főhercegnő is; megérkezése
után az első nap már halászni ment főudvar-
hölgyével.

A boldogfalvi kastélyt különösen vonzóvá
teszi a gyönyörű kilátás, melyet erkélyeiről s
ablakaiból élvezhetni.

Délen egész hosszában a Retyezát hegy-
láncz emelkedik, a melyet áttekinthetni tövétől
tetejéig, csucsával, völgyeivel s a Malomviznél
nyíló hegyszorlattal együtt. Kelet felé az Orla
alatt egy szűk nyíláson láthatni a Sztrigy part-
ján Petrosény irányában haladó vasuti vona-
tot. Északra Hátszeg, s nyugaton és északnyu-
gaton az egész hátszegi térség, melynek leg-
alább husz faluját lehet tisztán megkülön-
bözteni.

Legtávolabb a Szörénymegyébe vezető
Vaskapu alatt Várhely, a hol ezelőtt 1777 esz-
tendővel Sarmizegethusa dák főváros helyére
építette Trajanus a római telep fővárosát, Ulpia
Trajanát.

Azon a vidéken vivta Hunyadi János is
egyik legdicsebb győzelmét, midőn ezelőtt
épen négyszáznegyven esztendővel, 1442-ben,
15 ezer emberből álló sereggel verte tönkre
Szehabeddin pasa 80 ezernyi hadát s a csata
után 200 török lobogó és 5000 fogoly hirdette
a dicső győzelmet.

Zajkány is ott fekszik, a Vaskapu nyílásá-
nál, a melynek lakói egy része Hunyadi nevet
visel és szentül őrzi azt a hagyományt, hogy a
dicső vezérrel ugyanazon családból származik.

Észak felé fordulva, lankás hegyek alján,
Brázova, Pestény, Demsus, Tustya, Felső- és
Alsó-Farkadin községek látszanak. Demsus egy
római kövekből épített görög kath. templom
miatt szokták emlegetni a régészek. Alsó-Farka-
dimon gr. Lónyay Menyhértnek római emlék-
kövekkel díszített kastélya áll, s itt szokott nyar-
alni családja.

A tér közepe irányában Klopotiva, Osztró,
Kernyesd, Poklisa, Nalác, Rea községek. A víz
másik partján Baresd, Szanal, Szent-Péterfalva,
Uncsukfalva, melyeket a Trajanus útja köt ös-
sze egymással.

Sok jómódu uri lak s néhány díszes kastély
van ezekben a falvakban, a melyeket már meg-
említettünk más cikkekben.

Ezt a vidéket elvezi most Stefánia főher-
ceggasszony a boldogfalvi kastély erkélyéről,
ide várja vissza férjét a felhők közé emelkedő
Retyezát háta mögül.

Ez a kilátás teszi különösen becsessé a sok
pénzbe került boldogfalvi kastély birtoklását.

RÉTHI LAJOS.

A RETYEZÁT BÓL.

Déchy Mór nagyhirű tourista hazánkba, ki
nemcsak hazánk, nemcsak Európa nevezeteb
hegyvidékeit járta be, de még a Himalaya hegy-
lánczait is meglátogatta s tanulmányi útja köz-
ben fényképi főlvételeket eszközölt oly pontok-
ról, melyeken kevés ember járt ezelőtt, — leg-
újabbban Erdély déli hegyseit is bejárta oly cze-
lből, hogy arról jegyzeteket és főlvételeket készít-
sen s hazánk a kevés ismert hegyeit a külföldnek
is bemutatassa és szélesebb körben megismertesse.

Most, hogy Erdély déli havasai a királyi
látogatása által egyszerre nagyobb érdeklődés
tárgyává lettek, Déchy ur főkérésünkre áten-
gedte lapunk számára jegyzetei egy részét, me-
lyet ez alkalommal közlünk, s a Hátszegvidék
és a havasok közt főlvetett szép fényképeit, me-
lyeket lapunk jövő számában fogunk bemutatni.

Hat hétig vándoroltam az erdélyi magas
hegységben, hol lépten-nyomon új szépségek
tárultak föl előttem. Erdélyi hegysegei valóban
megérdemlik a látogatást. Szükségtelen Erdély
havasait Svájc vagy Tirol hatalmas gletservilágával
összehasonlítani. Megvannak Erdély
hegyeinek az ő külön szépségei. Legelső pillan-
tatban a Magas-Tátra emlékeztetnek az Erdély
déli határszélén feltornyosuló hegylánczok.
Itt is, mint ott, a hegység közvetlenül, előhegy-
ség nélkül emelkedik az alján elterülő széles
völgyaljakokból. De a Magas-Tátra völgytor-
kolatai szűkebbek, vadabbak, sziklaképződmé-
nyei meredekebbek, tavai nagyobbak és az erdő-
öven elterülék, míg az erdélyi tengerszemek
már csak kopár sziklamedencékben csillognak,
Erdély déli hegylánczolata nagyobb területen
húzódik át és változatosabb. Mig nyugati részei-
ben az éles gneisz uralkodik, a keleti végén a
mészko alkotója a legregényesebb képződmé-
nyeknek. Erdélyben a hegység tövében zöld
pázsitok terülnek el, melyeken az alpi kunyhó,
— a stina, — nyájak és pásztornép élnek a
tájképet. A Brassó melletti Királyhegyről meg-
pillantjuk a Bucsesig elterjedő hullámos, buja
zöldben díszlő területet, a mindenütt elszórt
kalibakkal; e kép emlékeztet bennünket Svájcra
és Tirolra, leginkább Sennhütten vidékére.

De van Erdélynek egy oly szépsége, me-
lyet sehol az Alpokban sem találunk: az erdő-
borította hegyzugok, az őserdővel betakart
2—3000 lábnyira meredeken felnyuló hegyold-
alok. A ki az erdőnek barátja, menjen Erdély-
be. Hasonlót csakis a távol Himalaya keleti
részében látam, hol, mint például a nedves ég-
hajlatu hegyes Szikkimben, a tropikus őserdő
összevegyül a magasabb hegységnek már zor-
dabb klímájához illő fáival.

Oda vezet az erdélyi vasut Hátszeg vidékére,
a Retyezát aljához, oda a fogarasi alpokhoz a
szében, a Bucseshez a brassói vonalok. Műkö-
dik ott — bár sajnos, nem mint a magyarországi
Kárpát-egyetek egyik osztálya — az erdélyi Kár-
pát-egyetek, de tagadatlatlanul erőlyesen és a
vidék javára.

Az utazás a hegyek közt, menedékházak föl-
építése által megkönnyebbült és a netaláni aka-
dályokat könnyen le lehet küzdeni. A magyar
vidéken pótolja az ismert magyar vendégsze-

* És itt legmélyebb sajnálatomra fel kell említenem,
hogy a magyarországi Kárpát-egyetek majdnem tíz évi mű-
ködése óta nem bír Erdélyben. Kolozsvárt se, hol egye-
temünk, középiskolánk vannak, szekcióit alakították. Ez
oly mulasztás, mely egyaránt illeti az erdélyieket és a
magyarországi Kárpát-egyeteket is. A főkét eddig a magyar
Kárpát-egyet hiányos alapszabályiban rejlett. Remél-
jük, hogy az ez idei közgyűlés, hol ez is szóba került, segí-
teni fog ezen.

D. M.

retet a hiányokat, Szeben és Brassó pedig kelle-
metes nyugpontok, hol legjobb ellátásnak ör-
vendhetünk.

Hátszegvidéke volt az első, melyet ez al-
kalommal meglátam s Boldogfalva volt a ki-
indulási pont a Retyezátra vezető utamban.

A boldogfalvi kastély büszke tornyaival ki-
magaslik a hátszegi völgy egyik terephullámán,
melynek alján zöld pázsit terül, hatalmas fák
sűrű lombja zizeg és kristálytisza hegyi pa-
tak csörgödez. A háttérben elnyulik a völgyet
északnyugaton elkísérő hegyláncz, mely a Ma-
rosvölgy felé esik. Egy szép nap reggelén, mi-
előtt elhagytam Hátszeg vidékét, lefényképeztem
a kastélyt kegyeletes emlékül az ott töltött na-
pokra, hol a háziurnál, Inkey Béla barátomnál
nemcsak a legszíveltebb vendégszeretettel fog-
adtattam, hanem kivél, mint ismert tudós
geologussal, mint a hegyeknek szenvedélyes ba-
rátjával, valóban élvezetes órákat töltöttem. Nem
gondolhattam akkor még arra, hogy e lak fel-
múlt rövid idő múlva kettőzött érdeklődéssel fog fordulni
a nagy közönség. E kastély tornyáról a legpompá-
sabb kilátás nyílik a zöldelő völgyre és a
háttérben emelkedő hegylánczra, melyből a
levégőt kupalaku Retyezát 2477 méternyi ma-
gasságig, és a szélesebb tetőformájú Pelyága,
mint a hegycsoport legmagasabb pontja, 2506
méternyi magasságig emelik csucsait, — me-
redék sziklaképződmények, melyek barázdái-
ban hólejtők csillognak, míg a hegység alját
sűrű fenyves és bükkerdő borítja.

Bár nem legmagasabb pontja e hegyláncz-
nak, mégis a Retyezát fel fordul leginkább a
hegymászó figyelmé. Ez érdekes utat méltó tárgya
bővebb leírásnak. De most egyelőre csak néhány
sorra kell szorítkoznom, közlendő képeink ma-
gyarázatát. — Ha Boldogfalvát elhagytuk és
két órai kocsiút után a hátszegi völgyön kereszt-
ül elérjük Malomvizet, a Riu curu által átszél-
telt völgyzug felé térünk, melynek bejáratánál
sziklás tetőn emelkedik a kolozvári rom, a Ken-
deffy-család ősi félsége. Változatos az ut az ár-
nyas völgyzugon át fölfelé. Három órai gyalog-
lás után elérjük az Isvoirt. Zöld pázsiton ott
áll a gunyhó, sűrű erdővel borított lejtők
nyulnak le a völgy fenekére és észak felé, hol a
völgyfalak kinyílnak, fenyvesek által képzett
keretben megjelenik a Retyezát sziklás, hóba-
rázdált kupa.

Ez volt Erdélynek azon pontja, hol vára-
kozásomat messze felülmuta a látvány, hol
tiroli vezetők és régi barátom, Tingera Alajos
főkialtott: »Hisz ez egy kis Matterhorn, ez im-
ponáló egy hegy!»

Ez oldalról nyújtja a Retyezát legszebb
képét.

Mi természetesebb, hogy ez oldalon akar-
tam feljutni csucsára, és nem követni azt az
utat, mely a völgyben tovább vezet a Vale-
riánszka-ra, hol az éj szokás tölteni és honnét
másnap, délfelé irányozott felkőben a csucst
megkerülvén, a déli oldalról megmászák.

Meredeken vezet fölfelé az ösvény. Sűrű
fenyves erdőben járunk; eltűnt a Retyezát képe.
De egy kis óra múlva, ritkábbá válik a fenyves
lombja, új ágak közt ismét elővillan a háttér
hegysége, míg ki nem érünk a Steirin-nak ne-
vezett rétre, hol ismét teljes fényben tündöklő
a büszke hegy. E pontról vettem föl az egyik
fényképet.

És ismét erdőn keresztül, melyben a szél
borzasztóan pusztított és az óriási ledől tör-
zsek halomban hevernek, az erdőt elhagyva,
sűrű törpefenyű övön keresztül, virító alpi
rőzsabokrok közt fölfelé hatolunk. Most már
egy hólejtőkön keresztül vezet utunk. —
Másfél óra és a Retyezát északi alján állunk.

Meredek, sziklás falai, görölylyel és hóval
fedett lejtői visszatükröződnek az alján elterülő
tengerszemben, melyet Retyezát-tónak nevez-
nek, miután nevét nem hallottam. A zöld víz-
tükrön jégtábla uszott és a Retyezátról a hólejt-
ők belenyultak a vízbe — oly látvány, mely
nagyan emelte e tájkép bübajos szépségét.

Az ottani vezetők és erdőőrök lehetetlen-
nek állítván a följutást a csucsra a hófalon
keresztül, Tingera-val a már ezelőtt kijelölt
irányban hatolunk föl. Görölylen és a legna-
gyobb hólejtőn fel, egyenesen a sziklafalon föl-
nyuló barázdán és később a falon fölmász-
tunk és egy óra alatt épen a legmagasabb
pontra jutottunk. — Dacára annak, hogy két
vezetőnk, kik a Retyezátnak keletre levonuló
gerincz egyik bevágásában lejtővelünket meg-

várták, e megmászást borzasztó kísérletnek
nyilvánították, — azt minden nagyobb nehézség
nélkül végrehajthattuk. Az ut sokkal rövidebb,
mint a közönséges kerülő, és sokkal érdekesebb,
mivel az utazó a legutolsó pillanatra a kilátás-
ból mitsém lát, és ha a tétpontra lép, egy-
szerre nyílik föl előtte a valóban elbűvölő
panoráma.

A Riu mare vagy Nagyvízről, melynek
völgyén át a trónörökös vadászkerületére megy,
már volt szó e lapokban.

Ez uton is élénk emlékezetemben maradt
az a pont — a Csóka, — honnét a völgyben tett
hosszu vándorlás után, a szem egyszerre átöleli
a hegylánczok egymás mögé és mellé, falak gya-
nánt sorakozó sokaságát és a távolság titkoszerü
formáit, melyekben völgy és hegy egyesül az
est kissé határozatlan világításában.

Ez ut végpontja a Retyezát-csoport egyik
gyöngye, a szintén már ismertetett Zenoga-tó.
Fényképetem a tó feletti magas álláspontból
vettem föl. Lábaiamnál terült el a tó sima víz-
tükre, a Buccurá-tól elválasztó sziklagereczek-
kel. Ezek fölött kimagaslanak, éles, szakgatott
gerinceztek, meredek falakkal a hegyek, melyek
déli lejtőkkel már Romániába vonulnak.

Még sok gyönyörű pontja van a Retyezát-
csoportnak, sok völgyzuga, melyen keresztül-
hatoltam és tengerszeme, mely mely völgykat-
lanból fölisillogott felém. Azt a kis tavat, mely
fényképeim közt stereoskop-főlvetelben oly ked-
ves képet nyújt, Zseményi-tónak hívják. Ha az
utas a Zenoga-tóól az északra emelkedő hegy-
gerinczen át a Costura Retyezatulai felé tart,
hogy a Retyezát északi oldalára juthasson, ott
csillog e kis tó a mélységben; a Costura lejtőiről
— hol a képet főlvettem — és a Retyezát csucsa-
ról is látható.

A mint utazásom egy kívánság vezetett,
ugy ezt e levél befejezésénél el nem hallgat-
hatom, és ez az, vajha Erdély hegysegei oly
látogatásban részesülnének, a melyre szépségök
által joggal igényt tarthatnak. Hazánk ismer-
tetésére törekedünk a hazafiai érzelme emel-
ésére is, nemzetgazdaságilag is egyaránt fontos
cél. Én megírtam, és megteszem kötelessége-
met, és ha a szép ügynek csak legkisebb hasz-
nára is lehettem, fáradságaimért dusan leszek
megjutalmazva.

Budapest, 1882. július 28.

DÉCHY MÓR.

GOND TALAN NAPOK.

A férfi korban néha,
Támad ezernyi vád
Bánt a sok régi tréfa
S fődéleg ránk kiált.

Az ifju balgaságok
— Melyekben gondtalan
Lelkünk semmit sem látott —
Kinoznak untalan.

Esziünk fontolgat nagyba,
És a tapasztalat
Böles képpel megmutatja,
Mit tenni nem szabad.

S ha dus tapasztalásunk
Célhoz visz s hasznót ad,
Bár a sikert itt látjuk,
Van mégis pillanat:

A melyben visszavetnénk
Hirt, kincseket, babért . .
És újra dorék lennénk
Egy gondtalan napért.

SZABÓ SÁNDOR.

KAIRÓ, EGYIPTOM FŐVÁROSA.

Alexandria elpusztult s a hitetlen gyaurok
kezébe került, de Egyiptom még nem adta meg
magát. Masr-El-Kahira, a győzedelmes, mint
az arab Kairót, a Nilusvölgy e királynőjét, büsz-
kén nevezi, nem is adja meg oly könnyen ma-
gát, mint az a tenperparti város, hol a gyaurok
már nagy számmal telepedtek le s egész jellegét
átalakították.

Egyiptom fővárosa békés időben vizen s
vasuton minden irányban könnyen elérhető; de
most a háboru zajában, ha kell, megmenti őt
fiainak az alexandriai lakosoktól nagyon eltérő
nemzeti érzete s e mellett a rengeteg sivatag,
melynek közepén elterül, s melynek határait
főlegvára magaslatáról már tisztán ki lehet
venni. Hatezer esztendő óriási gulák, titokteljes
sphinx-alakok mutatják külsőleg is, hogy e nagy
város már a mi világrészünktől messze távol
esik, de még inkább tanusítják ezt az utczák és
a lakosok. Európai építkezést, európai öltözöt
embert s hasonló szokásokat már régebben is
csak elvétve láthattunk itt, nem úgy, mint Ale-
xandriában, hol egyes városrészek, mint az
általunk is bemutatott nagy tér, Európa bár-
mely városába beillettek volna. Kairó az egyip-
tomiak fővárosa s már egészen nemzeti jellegű.
Az angol, ha netalán elhatol is idáig, csak oly
ellenséges elemet talál itt, mint egykor a fran-
cziák Moszkvában.

Ebers György, Egyiptom egyik legalapo-
sabb ismertetője, ez országról kiadott híres disz-
tívében a következő élénk színekkel rajzolja a
kairói életet:

Az »ezer egy éjszaka« egyik meséjében egy
mosuli ember Bagdadot dicséri, mint a »béke
város«-át s a »világ anyját«, s erre a jelenlevők
közt a legvénebb így szól: »Ki Kairót nem
látta, nem ismeri a világot. Földje arany, aszso-
nyai tündérek s a Nil valódi csuda.« A követ-
kező éjjel Scheherzáde a piramisok városának
pompáját a következő szavakkal rajzolja: »Mi-
csoda e helyek látásához képest az a gyönyör,
ha csak kedvesét látja az ember! A ki e helye-
ket látta, bevallja, hogy a szemre nézve nincs
nagyobb élvezet; s ha valaki arra az éjszakára
gondol, midőn a Nilus legmagasabbra emelke-
dik, visszaadja a boros poharat annak, ki neki
adta s nem akar többé inni. S ha meglátnád
a Róda szigetét árnyékos fáival, öröndetes elra-
gadtatás fogna el; s ha ott állnál Kairóban a
Nilusnál, midőn naplementekor a nap öltönyébe
burkolózik, az árnyékos partokon lengő zefir
újja teremene.«

S nem üres szavak ezek. Ki valamikor a
kairói fellegvár tetején állott s onnan végig te-
kintette a minaretek erdejét, a Nilust s a nyu-
gati láthatárnál lévő gulákat, látta az utczákat,
bazárokat, mecseteket, kerteket, ki beleveggyül a
tarka, rendkívül életteljes világba, az oly ember,
még ha hiányzanék is lelkéből a képzelődés
isteni adománya s szívében nem volna költői
hangulat: mindenkor úgy fog gondolni Kairó-
ban tartózkodása idejére, mint oly korszakra,
midőn meg volt engedve neki, hogy a mesék
világában éljen.

Itt vándorolni anyni, mint ujat látni, a
látás pedig élvezet, mert itt a nézés és tanulás
egy. Senki sem hagyhatta el Kairót nyereség és
vesztés nélkül, mert bármily sok emléket s
tartós kepet hozott is haza magával, önkényte-
lenül megmarad szívében a víz, mely örökké
visszahívja a Nilus partjaira. Ki e folyó víz-
ből ivott, mondja az arab, örökké visszavágyog
hozzá és senki sem sáthatgat büntetlenül a
pálmák árnyéka alatt.

Honnán magyarázhatjuk meg a varázst,
melyet e nevezetes város mindenkire gyakorol?
Épen a legvonzóbb részeket nem tarthatjuk
olynaknak, a minő képzetünk rendszerint a
»szép város«-ról van. A közelében fekvő hegye-
ken nincs semmi tenyészet s maga a város a
keleti nagy városok között a legifjabb. Egy
előnye azonban megvan, minden előtünk is-
mert város között leginkább, s ez az, hogy oly
nagy a változatoság benne, hogy rövid ideig
tartó lovaglás vagy séta a legkülönbözőbb mű-
vészi elemekkel s természetes ellentétekkel
ismert meg, mint sehol másutt; hiszen e he-
lyen három világrész homloka érintkezik.

Még rajtunk van a por, melyet a nyugoti
szél a fáraók korának legnagyobb szabásu
romjai közt lévő homokból reánk fuvott s már
is oly utczák gondos követésén haladunk, hol
mindkét oldalt európai jellegű csinos házak lát-
hatók. Néhány lépéssel tovább árnyékos utcá-
ban vagunk, melyben mintha két magas kőfal
közt vándorolnánk. Tündöklő üveges ablakok
nem közvetítik itt a családi élet képet az utczai
élettel, legfőleg farácsokkal sűrűn elzárt er-
kélyeket látunk előtünk, mögöttünk és fölöt-
tünk s e rácsokat elzár mindent, mi belül él és
mozog; az utczán járók és szomszédok tekintete
elől. Néha-néha a keskeny nyílások között egy
arab nő néz reánk, mert a »masrebije« nevű
rács szabad levegőt enged a hárem lakóinak s
megengedi a szépeknek, hogy lássanak, a nél-
kül, hogy mások által láttatnának. Ez erkélyek
arab neve a »sarab«, azaz ital szótól ered, mi-
vel a »gull« nevű likacsos kancsókat, hogy tar-
talmuk hűvösen maradjon bennök, az erkély
alján levő kerek mélyedésbe teszik ki a sza-
bad levegőre. E valódi keleti utczákban, hol egy
lovass alig képes kitérni a másik elől, mindenkor
árnyékos és hűvös van s a kairóknak ezért job-
ban is szeretik, mint a széles új utczákat.

Tovább meggyünk az élénkbb helyek felé
s egy mecsset magas kapuja előtt lovagolunk el.
Kegyes mozlímok lépnek ki s udvariasan térnek
ki a francziánus barátok előtt, kik épen Allah
szentsége mellett látszanak tanácskozni. Most
egy szélesebb utca következik. Emberek, álla-
tok, kocsi jönnek egymás után. Halljuk az
emberek beszédét s kiáltását, a számar ordítá-
sát s a teve bőgését, de sehol sem halljuk a ko-
csik zörgését, mert a puha, közvetlen utczán a
kerekek zaj nélkül haladnak. A nagy tolulás
közt alig történik utat s már is pusztá ter-
állunk, összeomlott házak között, melyek fölött
keselyűk repkednek s melyek romjai között
kiaszott utczai kutyák keresnek csontokat. Szá-
raz, homokos rom, melyben a gyom is restel
gyökeret verni, nagy tömegben hever itt, mig
pár lépéssel tovább egy kőfal mellett valamely
nagy ur jól öntözött kertjében buja nö-
vényzet s különböző zónák virágai láthatók.

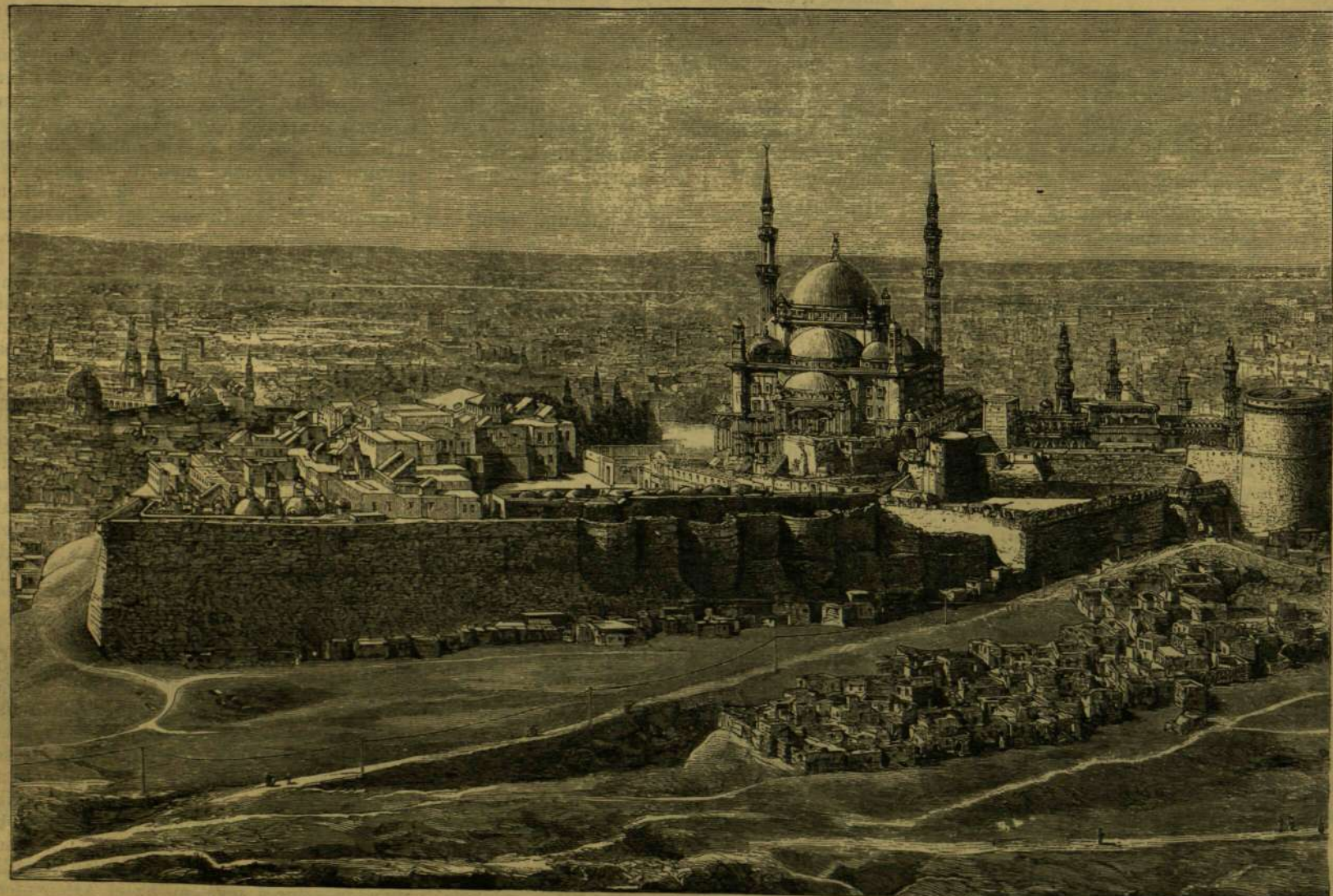
A park kapuja előtt fényes szerszámú lóra
ül egy eunuch, sötétén néz a szép európai
nőkre, kik fátyol nélkül s nevetgelve, nyílt
bécsi kocsin robnognak el előtte. A gyors lo-
vak előtt fullajtár szalad s kiabálva csinál
utat, mig egy pompás kirakatu bold előtt a nők
megállítják a kocsi. A lottal szemben nyomo-
rult targoncán arab bensülőt kínálgatja ne-
veségesen értéktelen portékáit. Egy csoport
teve jön velünk szemközt s kénytelenek vagyunk
kitérni.

Mint valami vontató gőzös által húzott
hajókat, úgy kötik össze a tevéket egymáshoz s
mindenkinek pupos hátán nagy csomó árva van,
melyet a vasúthoz szállítanak. A lokomotív
fűtőlése e türelmes állatok sajátosságok bőgésé-
vel keverődik össze. Az Ezbekije-tér pompás
diszkertjében egy arab gyermek fekete dajkája
ül a franciaia bonne szőkefürtű gyámoltja mel-
lett s az olasz dandy cigarettjét a nubiai keres-
kedő szivaránál gyújtja meg. Egy márványasz-
talokkal s aranyozott tükrökkel díszített terem
nyílt ablakaiból női énekkel által előadott új
európai dalt hallunk s mellette az arany esen-
gését, melyet izgatott játékosok a roulette-asz-
talra dobnak. Ezután ismét egy melléktutca jó
sok erkélyvel és finoman eszteregályozott hárem-
ablakokkal. Egy törökös kávéház előtt, a föld
színén barna és fekete emberek ülnek, nagy
érdeklődéssel hallgatva egy népének egyhangu
reczitíváit. Az európai ember kényes füle nem
gyönyörködik az egyhangu zenében s keresi a
szabadot. Nagy, árnyékos vető lebbach-fák kö-
zött lovagolunk tovább s csakhamar ismét
keskeny, igen tarka jellegű utczákban találjuk
magunkat. Távolról felénk csillamik a széles
Nilus, majd árbocezdő áll előtünk. Ez a bulaki
kikötő. A díszesen kiállított gőzösök mellett durva
nubiai teherhajó áll szétszaggatott vitorlákkal,
melyeknek hasonmását fölataljuk a fáraók
korából maradt emlékeken, melyek azt ábrá-
zolják, mint hozták a félvad népek Szudánból
az adót Egyiptomba.

A kikötőhöz közel hatalmas muzeum
áll, hol az emlékek Egyiptom minden korá-
ból a tudomány legszigorubb követelmé-
nyeinek megfelelően vannak összeállítva, s mégis
azok közt az egyiptomiak közt, kik e nagy-
szerü intézet előtt elhaladnak, alig akadna
egy, ki meg tudná mondani saját életkorát
vagy épen azt, hogy a fáraók — a mely név-
vel általában nemzetök őstörténelmét jelölik —
három század vagy három ezredév előtt éltek-e?
S mégis a tudatlanok e tömege közt a tudomány
utáni sovárgás is tanyáit ütt. Van itt állam-
nyomda s híres egyetem, az el Azhar mecsset,
hol több tanuló van, mint Európa bármely
egyetemén.

ALEXANDRIA.

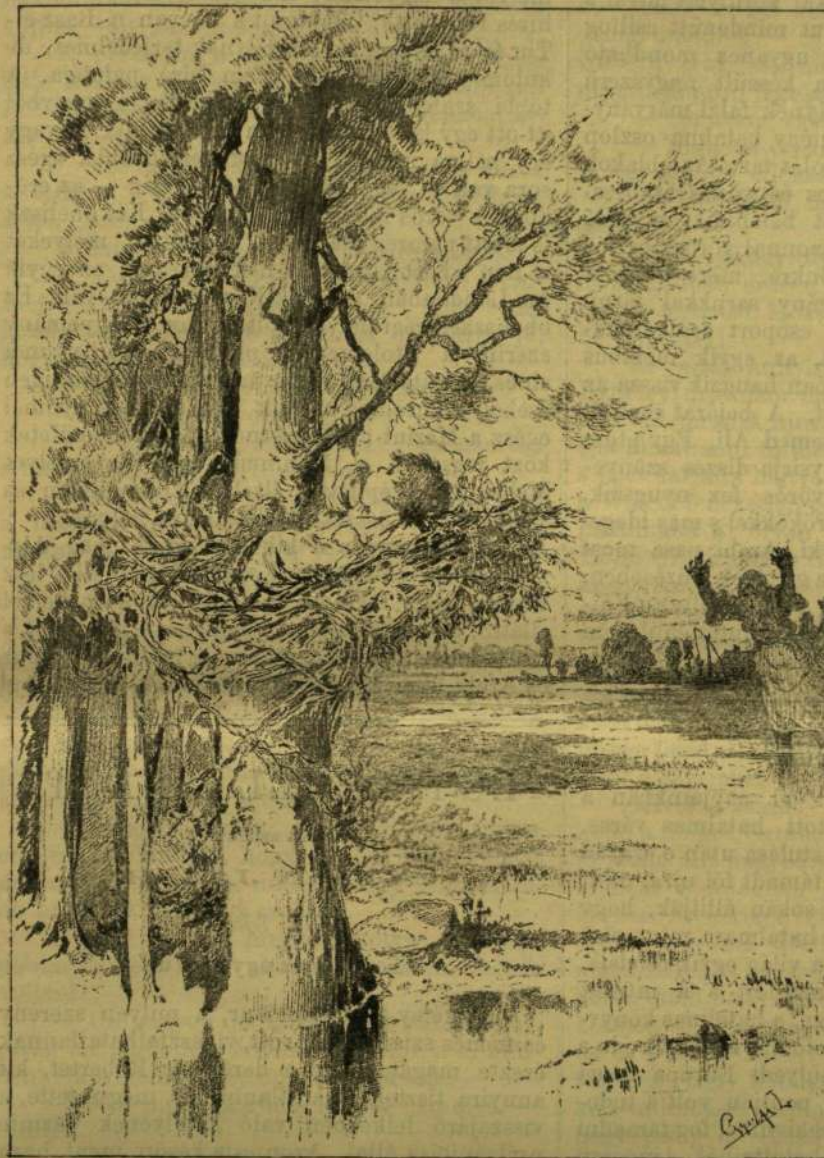

A fellegvár és várpalota.

Mehemed Ali mecsetje.

Hasszán szultán mecsetje.

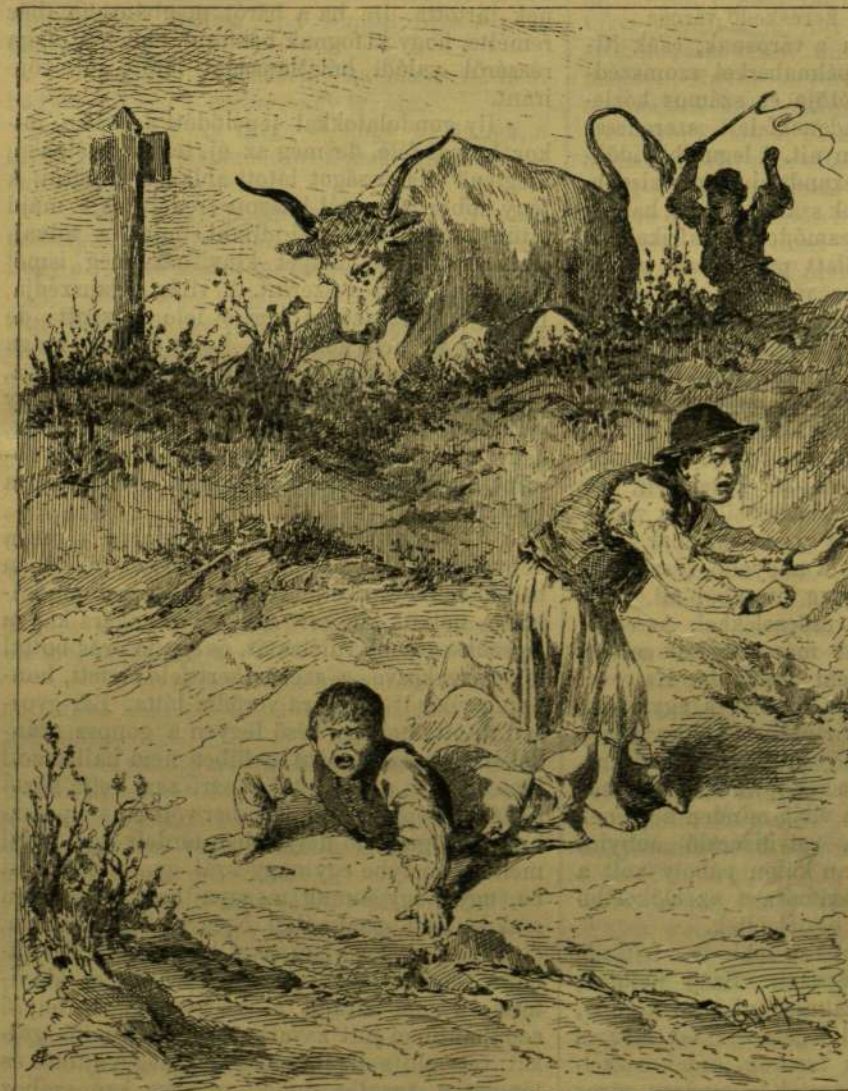
KAIRÓ.

GYERMEK FÉSZEK.

ELTEMETETT GYERMEK.

MENERÜLÉS A BIKA ELŐL.

AKASZTÓSDI.

EGYVELEG.

* Uj afrikai expedíciók. Gregori olasz utazó közelebb utra kel, hogy a Veres-tenger és aethiopiai fensik közt levő terület pontosan megvizsgálja egy tudományos, mint kereskedelmi és politikai tekintetben. Kiindulási pontja Assab, az új olasz gyarmat lesz, honnan később rendes karaván-összeköttetést akarnak létesíteni az ország belsejébe, különösen ha az assari vad törzseket megfékezik. — Rogosinszki fiatal francia tengerész-tiszt pedig a guineai öböl, Sari és Kongo közt levő, európaiak által még nem érintett területeket akarja megvizsgálni. E földrészen van egy Liba nevű tó, melyből a Sari, Binna és a Kongo több mellékfolyója erednek. Rogosinszki nyolc európai kíséreléssel először Kamerunnál, a biafrai öbölnél telepedik le s ott meteorológiai észlelő állomást alapít. Innen azután két expedíció megy a benső részekbe, egyik a Kalabar felső részét, a másik a Liba tavat vizsgálja meg s ez utóbbi, ha a Kongo mellékfolyóját föltalálja, ott építendő tutajon fog a tengerpartig lejönni.

művész egyszerre játszhatik rajta, egyik a solot, másik a tutit.

* A levélbélgyegek gyűjtése nem egyszerű különzködés. Régóta nyomára jöttek ugyanis, hogy a régi levélbélgyegek oly jól meglehet mosni, hogy újból felhasználhatók. A „Figaro” szerkesztőségében állított ki oly megújított levélbélgyegek, melyek a legügyesebb postamester szemét is képesek voltak megcsalni. Cochery postamester a készített s elárusított jegyek s a feladott levelek számának összehasonlításából nyomára jött, hogy magában Franciaországban a legjobb esetben is több mint egy millió levélbélgyeget használnak fel másodsor s így az államot igen jelentékenyen megkárosítják. Vidéken és trafikokban igen könnyen ársúthatnak el ily hamisított jegyeket, mert alig van ellenőrzés.

* Zsiraf-láz. A zsirafot már Julius Caesar bemutatta a rómaiaknak, azonban újabb időben az első példányokat még csak 1827-ben hozták Európába. Nevezetes esemény volt ez annak idején a francziák, sőt más nemzetek közt is. Maga a kormány külön professzort küldött Párisból a nevezetes állat fogadására Marseillebe. Itt nemcsak ünnepe-

Edward Watkins terveli Lessepsszel — a Sznec-csatorna építőjével — összeköttetésben, ki ezért nemrég Angliában járt.

* Veterán kanári madár. Huszonhárom év óta él egy berlini hivatalnok kalitkájában egy kanári madár. 1859-ben kapta a hivatalnok az egészen fiatal madárkát ajándékba s mivel igen tisztán tartotta kalitkáját s élelmét is rendszeresen adta ki, e hosszú idő alatt a madár soha sem betegeskedett s eledelét pontosan megezte. Nyolcz évvel ezelőtt a madárka jobb szemére minden igaz ok nélkül hirtelen megvakult, de azért még két évig vidáman énekelt, csak 1876-ban hagyta azt abba lassanként. Most a veterán madár feje és nyaka egészen kopasz, de szíve és gyomra egészségesek, rendes eledelét pontosan megeszi, bár jobban szereti a tejbemártott s cukorral meghintett zsemlet, melyet vasárnaponként kap.

* Az olasz gyümölcsökre nézve igen nagy hatása volt a Sz. Gotthard vasut megnyitása, mivel Anglia ez által jön egyenes összeköttetésbe Olaszországgal. Ennek következtében most már Harwich s Antwerpen között a gőzhajó naponként közlekedik

A KATAKOMBÁK TÁJKÉPE.

UTI KÉPEK KIS-OROSZORSZÁGBÓL.

TISSOTTÓL.

XIII.

A katakombák.

Még egyszer visszatérünk a Lavrá-hoz, hogy annak egyik legérdekesebb részletét, a katakombákat meglátogassuk. E földalatti menetek, melyek szentek temetkezési helyeül s mintegy ereklye-raktárul szolgálnak, eredetileg remeték lakóhelyei voltak s eredetük a kereszténység első századaira vihető vissza. Egy Hiláron nevű pap, a ki magányban elvonulva és vezekelve akart élni, a ki előbb az Athosz-hegyen élt. E kettőnek szentsége híre messze földre elhatott s számos zarándokot vont körükbe, kik közül aztán sokan velök maradtak s az általok megnyitott barlangot mind tovább tágitották s új meg új földalatti menetekkel bővítették. Mikor a tatárok elfoglalták és feldúlták Kievet, a remeték is menekültek, de a veszély elmúltával ők voltak az elsők, a kik ismét visszalapozták s folytatták földalatti életüket. Haláluk után is itt temetkeztek s így adtak lételt a katakombáknak, melyekben utóbb nemcsak az itt élt kegyes remeték csontjai, hanem más-honnan idehozott szentekéi is elhelyeztettek. A lengyel uralom alatt a pécerszki zárda emelkedett felül s gazdagodott meg leginkább; de az orosz uralom visszaadta Kievnak s a Lavrának az elsőségét.

Az orosz zárdáknak általában s különösen a Lavrának a szentek maradványaiban áll legfőbb gazdagsága. Csontjaikat s tetem-ereklyéiket részint fa- vagy kőkoporsókban, részint a földbe és sziklába vágott padmalyszerű üregekben őrzik s évenként sok ezer zarándok látogatja, kiknek mindenike hagyott ha többet nem, egy pár kepet.

Általában a zarándoklás az orosz népek jellemében fekszik s babonás voltának nem csak kifolyása, de folyását élesztője is. Egyenként és csoportosan fölkerekednek s egy-egy szentnek az ereklyéjéért, annak meglátása vagy érintése reményében, kések az óriási birodalom egyik végétől a másikig, gyalog, a legnagyobb nélkülözések között elvándorolni. Ezt a legérdekesebb munkának tartják, melynek jutalma sem ebben, sem a következő életben el nem maradhat. Különösen a betegek és nyomorultak, kivált az emberi tudomány által gyógyíthatatlan nyavalyában vagy testi fogyatkozásban szenvedők kelnek ily zarándoklásra s várják egyik vagy másik szentnek az ereklyéjé-vel gyógyulásukat.

A katakombák bejáratánál s az azokba vezető lépcsőkön visszatesszítő kép tárnul az elé, a ki csak utazói kíváncsiságból akarja e szent helyeket meglátogatni; sánták, békák, vakok, kiaszott száraz taguak, mellbetegek, a kibbe csak hálai jár a lélek, fekélyekkel és eleven sebekkel borított testüek, orratlan, kezetlen, nyavalyától a csontról leessett husu lázarok, százanként lepik el a bejáratot és lépcsőket; a manók kelepelve, az ölben hozottak nyászörögése, a vánszörögők és faron-csuszók siralma tölti be a levegőt. Mondják, hogy különösen a

nyári hónapokban, kivált júliusban igazán megdöbbentő e nyomorultak sokasága; akkor legélénkebb a „forgalom” s legnagyobb a jövedelem.

Egyébiránt mindenik szentnek megvan a maga legendája. Szent Ivánról „a nagy martyr”-ról azt beszélik, hogy félig beásta magát a földbe s onnan nem is mozdult ki többet, úgy hordtak neki enni. Mikor meghalt, így hagyta: Alakja, förtelmes rongyokban, fésületlen, bozontos hajával, igazán borzalomgerjesztő. Az első katakombák bejáratánál egy vak koldus, kit a hólyagos himlő nemcsak szeme világától fosztott meg, hanem azonkívül irtózatossan el is

SZENT IVÁN, A „NAGY MARTYR” SIRJA.

éktelenített, folytonosan a maga gyásztörténetének litániáját zengette. Miután elbeszélte, hogy esett gyermekkorában abba a rettenetes betegségbe, melyet megnevezni nem tudott, de oly hiven irt le, hogy ha arczán nem viselte volna is nyomait, nem kétkedhetünk volna felőle, elmondta: hogy szülőinek terhére esvén, azok kegyetlenül bántak vele, ütötték, verték, míg egy kegyes zarándok azt nem tanácsolta neki, hogy menjen a Lavrába, ott mind csak kegyes lelkek fordulnak meg, kik a nyomorultat megszánják s nem engedik éhen veszni. Utra indult; de hogyan találja meg, szegény vak ember, a mit keres? Egy gyermeket talált az uton, a ki a mostoha anyja kegyetlen bánása miatt megszökött hazulról s világnak ment; ezt magához vette vezetőjéül s úgy keresték fel együtt a Lavrát. De más esztendőben a gyermek szülői idejöttek zarándoklásra, ráismertek gyermekre s visszavitték, őt pedig azzal vádolták, hogy ellopta a gyermeket; pedig — ugy-e kegyes uraságok? — hogy lophatna valamit egy szegény vak, a ki az utat sem látja?

Földalatti lépcsőn szállottunk alá a mély katakombákba. A lépcső alján egy barát viaszgyertyákat árukt, a melyekből mindenkinek vásárolni kellett: ez a belépti díj a katakombákba.

Valami száz lépést haladva a földalatti szűk menetben, ott találtuk az első sirt. Meggyújtott gyertyáink világánál valami formátlan tömeget láttunk egy nyitott koporsóban; de e formátlan tömeget kopott s már penészes bürs-nyba volt takarva, fejére pedig hasonló kemémből nagy sapka huzva, mely válláig csuszott le. E szent műmiák leplet évenként csak egyszer — a szent névnapján — veszik le, akkor meg is mossák a testüket. — A mint tovább

haladtunk, számos ily koporsót találtunk a szűk folyosó falai között, vagy fülkébe betolva; mindenikben ugyanaz a formátlan valami, ugyanazon a módon felöltözve. Itt van szent Nifonnak, a novgorodi kegyes érseknek, szent Antal iguménnek, szent Gergelynek az ikonfestőnek, szent Agapitnak az orvosnak, szent Onufre-nek a hallgatagnak, szent Nesztornak a történetírónak, sőt szent Iliának, a népmonda soha sem élt hősenek is a csontváza. Iliá, a parasztfiú, az orosz mondák pogánykori hőse, a ki miután harmincz esztendeig gutaütött volt s meg se tudott mozdulni, egyszer két zarándok (a kik isten angyalai voltak) jött az ajtajához s kiáltottak neki: „Iliá, parasztfiú, nyisd ki az ajtót”. — „Hogy nyithatnám ki,” felelt Iliá, „hiszen harmincz esztendeje fekszem a vackomon s nem tudok mozdulni.” — „Mi pedig azt mondjuk neked, Iliá parasztfiú, kelj föl gyorsan s nyisd ki az ajtót.” — Erre Iliá parasztfiú felugrott s kinyitotta az ajtót és olyan erőt érzett magában, hogy meggyőzte volna a világot. Ereje felét elvették ugyan azok, a kik adták, mert magok is megsohálták, de Iliá parasztfiú így is a legnagyobb hős lett, a ki olyan tetteket vitt véghez mint Herakles a görög hősmondákban.

Egyébiránt mindenik szentnek megvan a maga legendája. Szent Ivánról „a nagy martyr”-ról azt beszélik, hogy félig beásta magát a földbe s onnan nem is mozdult ki többet, úgy hordtak neki enni. Mikor meghalt, így hagyta: Alakja, förtelmes rongyokban, fésületlen, bozontos hajával, igazán borzalomgerjesztő. Az első katakombák bejáratánál egy vak koldus, kit a hólyagos himlő nemcsak szeme világától fosztott meg, hanem azonkívül irtózatossan el is

Van sok befalazott cella is. Ezekben szent remeték elevenen falaztatták be magokat, csak annyi nyílást hagyva rajta, a mennyin lélegzelhettek s az ennyitől be lehetett nekik nyujtani. Mikor meghaltak, a község befalazta a nyílást is, mely így zárt sirtá vált.

A szűk menet egy földalatti templom vagy kápolnaszerű tágas üregbe vezetett, melyben vérvörös üvegü lámpák égnek, a Krisztus vére emlékeztetve. E vörös fényben az ikonostáz képei, mint lebegő árnyak látszanak mozogni, mintha a szentek lelkei megelevenülnének. Egy magas oszlop van az egyik sarokban, melyről vaskarikák függenek. Hajdan az őrjüngöket kötötték ide, kiket az orosz is, mint minden babonás nép, majdnem szentekül tisztelt.

Vándorlásunk nem lett volna teljes, ha az ugynevezett „távoli katakombák” is meg nem szemléltük volna. A katakombák tudniillik több rendbeli, egymással össze nem függő pincejártat képeznek, melyek közül a legnagyobb tisztelben állók egyike a szent Antalnak szentelt távoli katakomba, melynek bejárata legmesszebb van a többitől. Kívül a hegyoldalon hosszú lépcső vezet a Dnieper felé, a bejárat-hoz. Az oda vivő uton két szent kutat találni s egy csodatevő fát, melyről azt állítják, hogy maga szent Antal ültette s e kutakból öntözte.

AZ OLAJT IZZADÓ SZENT KOPONYA.

Szegény fa; minden zarándok, ha teheti, letöröla egy galyat, vagy bár egy ágacska ágát. Különben az ereklyéket nagyon kell őrizni a kegyes tolvajoktól. Egyszer egy asszony gyógyíthatatlan betegségében azt vette fejébe, hogy azonnal meggyógyulna, ha valamely szent ereklyét csak meg is érinthetne. De oly nyomorult volt, hogy lehetetlen volt levinni a katakombákba. A fia lement s addig csókolgatta egy szentnek a csontvázát, míg sikerült leharapnia

ALEXANDRIA BOMBÁZÁSA „ALEXANDRA” ANGOL HADIHAJÓRÓL.

Egy bolygó lakói. Az újabb csillagászati mérés fölfedezések világánál utóvégre az derül ki, hogy „Föld”-ünk lakói nagyon hátra vannak technikai ügyesség dolgában, Mars szomszédunk lakóival szemben. A híres francia csillagász, Flammarion „Revue astronomique mensuelle” című közlönyében, a legutóbb megjelent számában, közli a nagy-névu olasz csillagász, Schiaparelli felfedezését, ki nem rég milánói obszervatóriumából a Mars bolygón egyenes irányban 1000—5000 kilométer hosszúságú csatornát látott meg. Sőt az említett „Revue” közli ama csatorna rajzát is, mely a Mars tengereit összeköti s a melyről M. Proctor angol csillagász azt véli, hogy a Marson lakó emberek műve. Ily nagy-szerű mű előtt nagy okunk volna tisztelettel meghajolni, hisz a sokkal rövidebb Sznec-csatornát is nagy világ-csodának tartjuk. Semmi kétség, hogy Jules Verne legközelebb már megtautazta olvasóit a Mars csatornáján.

* A legnagyobb orgonát a világon most készítik a rigai dom számára Walker nevű ludwigsburgi (würtembergi) gyárosnál. Eleinte csak 90 sip-csomót rendeltek meg, később azonban 120-ra emelkedett számuk, holott az eddig legnagyobb newyorki orgonánál 115 van. Az új orgona abban is unikum, hogy alul s felül is lehet rajta játszani, felül az egész mű gépezet, alul pedig közönséges nyomó által hozatik mozgásba. Ily módon két

sen fogadták az állatot, de a prefekt himzett francia cimerekkal ellátott terítéket tett reá. Lovagok, gyalogok s egy csomó fekete szolgáló kísérté tovább Lyonba, hol a zsiraf, talán a sok kitüntetéstől meg-csömörödve, el akart futni. Lyon városának lakosága zenekarokkal vonult ki elébe s a párisi lapok minderről rengeteg tudósítást hoztak. A párisi nép annyira izgatott volt, hogy már több mér-földnyi távolságban a várostól katonaságot kellett a menethez küldeni a rend fentartása végett. Fontaineblauba egész csapat tudós ment a zsiraf elé. Végre a vasut hiányában igen lassan szállított állatot elhelyezték az „orangerie”-ben, hol pár hóig naponként legalább 10,000 látogatója volt. Valóságos zsiraf-láz támadt. Kesztyűkön, kalapszalagokon, gombokon, dohányszelencéken stb. a zsiraf képe állott. Magát az állatot rózsalevelekkel ették s minden művelt nőnek mintegy kötelessége volt a társaságban dicsekedni azzal, hogy a zsiraf kezéből rózsalevet evett. Ugyanez időtáiban Londonba is hoztak egy zsirafot, mivel azonban hajón szállították s nem épen jól gondolkodtak róla, megérkezése után csakhamar elpusztult.

* Uj tengeralatti alagutat terveznek most Nagybritanniában. Port Patrick nevű skóthoni kikötőtől az írlandi Donagbadeig terjedne ez alagut s 11 angol mérföld hosszú volna, tehát félannyi, mint a calaisi szoros alatt lévő. Az érdekes vállalatot sir

a kis uja utolsó izét s azt a szájában vitte el magával. Kitudták s halálra ítélték; mert az orosz bírák semmi bűn iránt nem oly könyörtelemek, mint a szentségterés iránt. (Meggyógyult-e az anya? arról nem szól az irás.)

A távollevő katakombában mutatják a többi kőzet a két testvér sírját is. Két fivér oly nagyra kőzött egymást, hogy megcsüdték, hogy ha meghalnak, egy kopor-óban fognak feködni. Egyszer az egyiknek hosszabb utra kelle mennie, s mikor haza jött, öccsét halva es már eltemetve találta. Kevés időre rá ő is meghalt. S mikor őt s eltemették, holtteste k felt koporsójából s oda ment fivéréhez s kérte, adjon helyet neki. Az megfordult a koporsóban s szorongva helyet engedett. Kissé tovább van az »szó érsek« sírja. Ez mindenkép a lavrai katakombákban akart pihenni, de Szmolenszkan lakván, halálát oly hirtelen érte közeledni, hogy már nem volt ideje oda menni meghalni. Lefeküdt tehát a Dnieper partjára (mely ott még egészen kis folyócska), s mikor meghalt, a víz felvetette testét s levitte Kievig.

De a távoli katakombák legfőbb nevezetessége a harmincz szent koponya, melyek egész éven át csodavető balszamos olajat izzadnak, mely ki egy, ki más betegségnek bizonyos orvossága. S ezek között is legnevezetesebb egy, melyet üveg szekrény alá téve, külön tartanak, melyből a kiizzadó olaj mindenféle szembetegség ellen való. A szent nevé, ki e koponya volt, nem tudják. Csak annyit tudnak róla, hogy gyógyíthatatlan szembetegségben szenvedett, mely miatt szemét a kifolyástól féltették; de ő a szent szűzhöz könyörgött s az meggyógyította. Eltemetve, miután husa lesorvadt koponyájáról, ennek falain átszivárogni kezdett a szent olaj, mely minden szembejött esalhatatlanul meggyógyít. Így van a többi huszonkilenc koponya is. Híttelenek azt mondják, hogy a barátok a koponyákba finom olajjal itatott vattát rejtenek, melyből folyván csapeg s a koponya varányai közt szívárogt az olaj, mely kellőleg elemezve egyszerű napraforgó olajnak bizonyul. De a barátok ezt imádandó csodának hirdetik, s a katakombákat látogató betegek elhiszik nekik. Mikor egy-egy koponyáról leveleszik a leplet, a látogatók térdre borulnak s a pap, a ki teljes díszében áll mellettök, leveles az üveg borítékot a koponyáról, egy tollszárat belemárt az olajba s szent kenetben részesíti a térdelőket. A kik szembetegségben szenvednek, azoknak szemhéjaikat kenik meg a szent olajjal; azután mind felállanak, ünnepélyes menetben, térdhajlással vonulnak el a szent koponya előtt s a melléje letett tányérra mindenki leteszi a maga kegyes adományát, egy — öt — vagy tíz kopoket.

Általában mindenik szentnek ereklyéje vagy koporsója mellett ott áll az elmaradhatatlan tányér....

Visszatérve a katakombák nyomasztó földalatti légköréből, újra a mosolygó, üde tájkép állt előttünk, mely bájoló körjázaival s színeivel oly fölemelőleg hat a lélekre. Előttünk a hegyok oldala, hol a zöld fák erdei közt az egyes zárdák fehér, kék, aranyos tornyai és kupolái oly festőleg emelkednek, míg a háttérben a Dnieper méltóságosan lejt tova. A látottak sötét, kebelhevítő kepeivel kibékít a természet szépsége, mely mindig ifjú, üde és igaz, melyben nincs semmi álság, semmi hamis....

Általában mindenik szentnek ereklyéje vagy koporsója mellett ott áll az elmaradhatatlan tányér....

Visszatérve a katakombák nyomasztó földalatti légköréből, újra a mosolygó, üde tájkép állt előttünk, mely bájoló körjázaival s színeivel oly fölemelőleg hat a lélekre. Előttünk a hegyok oldala, hol a zöld fák erdei közt az egyes zárdák fehér, kék, aranyos tornyai és kupolái oly festőleg emelkednek, míg a háttérben a Dnieper méltóságosan lejt tova. A látottak sötét, kebelhevítő kepeivel kibékít a természet szépsége, mely mindig ifjú, üde és igaz, melyben nincs semmi álság, semmi hamis....

Általában mindenik szentnek ereklyéje vagy koporsója mellett ott áll az elmaradhatatlan tányér....

Általában mindenik szentnek ereklyéje vagy koporsója mellett ott áll az elmaradhatatlan tányér....

Általában mindenik szentnek ereklyéje vagy koporsója mellett ott áll az elmaradhatatlan tányér....

Általában mindenik szentnek ereklyéje vagy koporsója mellett ott áll az elmaradhatatlan tányér....

Általában mindenik szentnek ereklyéje vagy koporsója mellett ott áll az elmaradhatatlan tányér....

Általában mindenik szentnek ereklyéje vagy koporsója mellett ott áll az elmaradhatatlan tányér....

Általában mindenik szentnek ereklyéje vagy koporsója mellett ott áll az elmaradhatatlan tányér....

Általában mindenik szentnek ereklyéje vagy koporsója mellett ott áll az elmaradhatatlan tányér....

Általában mindenik szentnek ereklyéje vagy koporsója mellett ott áll az elmaradhatatlan tányér....

Általában mindenik szentnek ereklyéje vagy koporsója mellett ott áll az elmaradhatatlan tányér....

Általában mindenik szentnek ereklyéje vagy koporsója mellett ott áll az elmaradhatatlan tányér....

Általában mindenik szentnek ereklyéje vagy koporsója mellett ott áll az elmaradhatatlan tányér....

Általában mindenik szentnek ereklyéje vagy koporsója mellett ott áll az elmaradhatatlan tányér....

Általában mindenik szentnek ereklyéje vagy koporsója mellett ott áll az elmaradhatatlan tányér....

egyre megdörögött; de a helységben egy szem eső sem hullott alá.

Ennek dacára a patak vize egyszerre dagadni kezdett s a helység felső részéből jajveszklő kiáltások hallatszottak.

Szabó Jánosné azonnal tisztában volt, hogy bizonyosan a patak áradt meg és ugyancsak igyekezett a nagy kéve kendereket partra cipelni, nehogy elvigye a viz.

Nem tudta megmérni a veszély nagyságát, mely abból állott, hogy a Meszesen valóságos felhőszakadás volt, mely az elébb sekély patakot valódi folyamává dagasztá, még pedig oly rohamosan, hogy mire észrevette magát, övig állott a vízben és csak nagy bajjal tudott a partra kivergődni.

Midőn itt körülnézett, nagy rémületére azt vette észre, hogy kis fia a teknővel együtt elúnt; a hirtelen felrőtt ár magával ragadta.

Képzeltetni a szegény asszony kétségbeesését egyetlen gyermeke eltűnése felett, kit, míg egy pár kéve kender miatt vesződött, hite szerint végleg elragadtott tőle a balsors.

Kezeit tördelve és jajgatva szaladt lefelé az ár mentén; még azzal sem törődve, hátha a halom nagyságu hullámok magokkal ragadják; hisz egyetlen gyermeke nélkül mit ér neki az élet?

De az Isten meghallgatta a jajgató asszony fohászait és egy különös véletlen által megmenté a gyermeket.

Lejebb a helység vége felé a folyócska medre egy uralak elé kanyarodott be, hol partjai fákkal voltát szegélyezve. Az uralak tornácán a házi gazda és több barátja állottak, a ritka természeti tünemény szemléletébe, az árvíz egyre növekvő hajbai nézésébe merülve, mely a kendercsomogok után nemskára a hullámokkal küzdő házi állatokat, butorokat stb. hozott alá.

Egyszerre az éles szemű házigazda felkiáltott: egy gyermek! — s a következő pillanatban a sebes ár a teknőt s benne a kis Jósikát már egész a ház elé hozta.

— Póznákat, rudakat hozzatok elő! — kiált a házigazda, — a gyermeket meg kell mentenünk!

De mielőtt a mentő eszközök megérkeztek volna, az ár a gyermeket az egyik fához sodorta s miután ez természetes ösztönből a fa ágaiba kapaszkodott, a teknőt kiragadta alóla.

— Csak fogozkodjál meg jól kis fiam, — kiáltott a gyermekekre a házi gazda, — ne félj; meg fogunk menteni!

Aztán barátaival elébb rudak segítségével akart a gyermekekhez hozzáférni; azután egy kaput emeltetett ki sarkaihoz, hogy azon mint tutajon juthassanak a kis fiúhoz. Erre azonban már nem volt szükség. Az ár csaknem oly gyorsasággal ment el, mint a hogy jött volt s néhány percz múlva a folyócska rendes medrébe tért vissza. A mitől félték, hogy a kis fiú az ár alá szálltával, karjai elfáradása miatt, vízbe fog hullani, nem következett be; mert a víz árja annyi ágbogot és gáz rakott körülötte, hogy maga erején le sem tudott volna jönni.

Ugy ült ott, mint egy madár, melynek csak feje látszik ki az isten rakta kis fészékéből. Most már mosolygott is az urak biztatásaira.

Ekkor érkezett oda a kétségbeesett anya; már messziről kiáltozva:

— Gyermekem! Nem látták az urak kis fiamat?

A házigazda felelet helyett a gyermek-fészékre mutatott.

Szegény Szabó Jánosné kétségbeesése oly hirtelen vált örömmre, hogy féltani kellett a megörültől.

Midőn aztán a gyermeket a fa ágai közül kiszabadítva karjai közé adták, könyözve kiáltott fel:

— Köszönöm, köszönöm neked jó Istenem, hogy visszaadtad! De nem is hagyom el magától többé!

II.

A föld alá temetve.

Gazda és gazdasszony mezei munkára mentek s gyermekeiket, az 5—6 éves Janesit és Palkót ott hagyták az utcán. Nem ma teszik ezt először és még sem történt eddig a gyermekeknek semmi bajok. Déli harangozás előtt úgy is majd haza jó az asszony, hogy ebédet főzzen;

aztán jól tartja gyermekeit; az ételt kiviszi a gazdának, azután a gyermekek játszhatnak tovább napestig. Dühös kutya nincs a faluban; egyéb rossztól pedig majd megvédi a gyermekeket a jó isten, kihez edes anyjok vasárnaponként elég buzgón imádkozik.

A gyermekek egy darabig a ház körül játszanak; de később elunják magokat s a kis Janesinak eszébe jut, hogy a falu végén van egy pompás játszó hely: egy mélyen kivájt halom, honnan az asszonyok kemenczetapasztáshoz agyagföldet szoktak hordani; milyen jó lesz majd ott pinczét vájni, várat építeni!

Janesi indítványát Palkó örömmel fogadja s a két gyermek nagy sabbell-lobbal siet e kitűzött játszó helyre.

Ott áskál és furkál a két gyermek, nagy szorgalommal mindaddig, míg egyszerre az üreg felső része, mely amugy is csak gyengén állott, a gyermekek áskálása által elveszté egyensúlyát; s a szegény kisdedeket, a leszakadt roppant földtömeg maga alá temeti.

A hazatért anya immár megfőzte az ebédet; a déli harangozás is elhangzott; de a két gyermek csak nem jó haza, pedig máskor a harangszó és kis gyomrocskájok pontosan haza hajtá őket.

A szegény asszony ijedten járja végig a falut s miután tudakozódásra egy suhanca a falu végére, az agyagdombhoz hívja, hol játszani láttá őket, — ide siet....

Itt aztán kétségbeesve látja a nagy gödör beomlását s a megerevedett tagokat, melyek kiérnek a földtömeg alól.

A szerencsétlen anya körmeivel esik a nagy tömeg föld eltakarításának; de csakhamar észreveszi, hogy ily módon nem juthat célhoz. Visszarohan a faluba s rémült kiáltással emberket gyűjt össze, kik kapával sietnek a vész helyére és ki is ássák a két gyermeket; de már későn; — mindkettő meg van halva.

II.

A falu bikája.

— Feleség, az idő esőre áll és szénánk rendén van; ha hirtelenében fel nem gyűjtjük, aligha vesszük hasznát. Vedd a villát s a gerblyét, estére boglyába kell raknunk.

Zsiros Péterné asszonyom belátta a mondotak igazságát és utána is látott a szerszámok keresésének; de egy aggodalmát nem nyomhatta el s szavakat is adott annak: mi lesz addig a gyermekekkel?

— No bizony, mond a gazda — a jó isten majd gondot visel reőnk; máskor is hagyunk az utcán, még sem lett semmi bajuk. Azután meg Palkónak, ha pajkos is, van már annyi esze, hogy a kis Zsigát reá bízhatjuk, hiszen már 6 éves s jövőre be kell járni az iskolába.

Zsiros uram előszólította a fiukat, kik csakhamar beszaladtak az utcáról, hogy az atyai intést meghallgassák. Szép két egészséges gyermek volt, szemek mint a bogár, arcuk mint a pünkösdi róza, hajuk mint a holló szárnya.

A nagyobbiknak aztán szívére kötötte, hogy öcsésére úgy vigyázzon, mint a szemé világára, mert különben így meg úgy jár s azzal ő is vette a villát vállára, az ajtó Jutka asszony bezárta s a két gyermeket ott hagyta az utcán.

Zsirosék nem messze laktak a falu végétől, hol egy agyag domb állott, a falusi gyermekek szokottas játékhele; ide csalta ki Palkó az öcsését s ott verem-vájással, hajigálózással el is mulattak egész nap estig. De midőn az esteli harangszó megszólalt s a csorda kolompja közeledni kezdett, a kis Zsiga felkiáltott:

— Palkó, szaladjunk haza; jön a csorda s én félek a bikától.

— No bizony te gyáva — mondja Palkó, az volna még szép, ha egy rongyos bikától is elszaladnánk. Van itt kö elég s ne félj, ha edes atyám uram az én gondviselésemre bízott, mert nem lesz semmi bajod.

A csorda, élén a hatalmas bikával, csakugyan közeledett s meglehet, hogy békességben elment volna a gyermekek mellett, ha az elbízott, hetvenkedő Palkó kövekkel nem dobált volna a bikára, melyek egyike a méltóságosan ballagó állatot épen homlokon találta. De erre a nekibőszült bika a gyermekeknek fordult s a megszeppent Palkó most jónak látta kerekét oldani; futott utána öcsésé is, de a bika utolérte s fel a légbé, magásra lökte szarvával.

Szerencsére a csordás észrevette a dolgot s elverte a bőszült állatot a gyermektől, ki eszméletlenül feküdt ott és szegény anyja lepedőben vitte haza.

A kis Zsigának betört egy pár oldalcsontja; gyomra is erős zuzódást szenvedett; és nagy kérdés, lesz-e valaha ép ember belőle.

IV.

Az akasztósi.

Czifra Marczi reá járt a kerék... Sokáig betyárkodott, sok rablást, még gyilkosságot is követelt el a vidéken; a folytonos panasz a vármegye fülebe jutott, a pandurok körülfigták a szilasi erdőben és minthogy a statárium már korábban ki volt hirdetve, fedél alá sem vitték, csak kikötötték a megyeház udvarára; a vármegye urak azonnal elítélték; elhozatták a nagyváradi hóhért és a szilasi erdő végén a nép retentő példájára fel is akasztották.

Csinos legény volt, bátran is ment a halálra; az elsőért sok ismerős barátja megsíratta, a Rab Zsuzsika ki is kísérte egész az akasztófaig; az utolsóért, bátorságáért pedig nótát csináltak reá a falusi legények s utcahosszat énekelték. A nép elrettentése történt a nyilvános kivégzés; de bizony a nép inkább a deli ifjút sajnálta és még olyan nyalka legény is volt, a ki azt mondotta, hogy szeretett volna Czifra Marczi helyett meghalni, csakhogy annyi szép leány megsírassa a faluban nótát csinálnak róla.

De a kivégzésnél nemcsak az idősek voltak jelen, hanem ott volt örege apraja és a következő vasárnap délután, midőn az apró népesség Nagy András uram szerűs kertjében a szokott játékra összegyűlt, a gyermekek között is Czifra Marczi esete képezte a beszéd tárgyát.

— Fiu, játszódjunk akasztósi! — kiáltott Kis Miska, egy éjken élénk természetű eleven fiú, huzzunk sorsot, ki legyen Czifra Marczi, ki legyen a bíró meg a kapitány, ki a katonákat vezesse, a pap és a nagyváradi hóhér.

Az indítvány köztetséssel fogadtatott, csakhamar sorsot huztak és Czifra Laczi épen a Nagy András uram 5 esztendő kis fia, Laczi lett, míg a többi szerep szintén ki lett osztva; a hóhér kötelességét Kis Miska vállalta el.

Erre aztán a kapitánynak papirosból pofoncsapot süveget készítettek; a pap nyakára felakasztották Nagy Andrásné pedig azt javasolja, hogy nyilvános hitelkönyveket nyissanak, melybe a hitelző követelését, a megrendeléseket, bejegyzik. A füzet ára 40 kr.

— A hülyék neveléséről és ápolásáról — egy füzet jelent meg Rill Józseftől, ki a természet e mostoha gyermekeinek szomorú sorsáról szólna, megismerteti Frim Jakab budapesti intézetét, hol az ily szerencsétleneket tanítják. A füzethez, melynek ára 50 kr., Frim arcképe van csatolva.

A legszebb asszony könyve cím alatt egy kötet közlemény, vagy mint a szerző maga szerényen nevezi, »vers« jelent meg Csillag Móról. Csillag M. tudna verselni, ha volna mit dalolnia. Költeményeiben erősebb a forma, mint a tartalom. Átlapozva kötetét, azt a benyomást hagyja hátra, hogy a gyakorlat némi ügyességet adhat, de nem pótolta sem az érzést, sem a tehetséget. Igaz érzéssel s költői gondolattal alig találkozunk e 132 lapon s e körülbelül 70 darabban, melyekből a kötet áll. »Ida regénye dalokban« foglalja el a kötetnek több mint felét. De e dalokból semmi regény nem boncolódik ki; s ezt még megbocsátánk, ha a dalok egyébként szépek volnának. A »Vegyes versek« sem jobbák. Csillag ur nem lesz csillag újabb költészetünk szintelen egén! A csinos kiállítású kötet Aigner Lajos kiadása s ára 1 frt.

De Kis Miska azért utána látott a munkának s kezdette felhuzni a kötelet a horgas szegre a szegény gyermek kapálózásai dacára: talán be is végzi munkáját, ha a Laczika sírását a kapu előtt meghallott edes anyja, Nagy Andrásné asszonyom rémulve be nem rohan s egy hirtelen felkapott utcazeprővel széjjel nem veri a frekvenciát, melyből mely a saját kötevényébe öltözött tisztelendő urnak is bővíben kijutott.

Igy menekült meg a szegény Laczika Czifra Marczi sorsától.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A »Budapesti Szemle« augusztusi kötete is e becses vállalat méltó része, magvas tanulmányokkal oly szakkól, melyek a tudományt és napi jelentőségű kérdéseket is szem előtt tartják. Ilyen Pór Antal történelmi tanulmányának folytatása »Enea Silvio de Piccolomini mint humanista«; Marczali Henrikől »Mária Terézia tanügyi reformja«, mely érdemei mutatvány a szerző »II. József és kora« című munkájának második kötetéből, s a »Ratio educationis«-szal foglalkozik, mely oly soká alapját képezte oktatásügyünknek. Az épen most elhunyt Konek Sándortól második közleményt ad a kötet »Bányászatom jelen állapota« című nagyobb dolgozathól, sok statisztikai adattal világítva s hasonlítva össze e nevezetes iparágunk viszonyait. A füzet megkezdli az eszmecserét Fraknói Vilmosnak a középiskolai törvényjavaslatról írt cikkei fölött m-től, ugyanattól, ki ugyanitt Haynald érsekek ez ügyben szerkesztett emlékiratát vette bírálat alá, melyre aztán Fraknói fölszólalása következett. Erveken gazdagon és e fontos kérdésnek sarkán való jól megfontatásával indulnak meg az újabb megjegyzések, fejtegetve a kath. és protestáns egyház tanügyi viszonyainak különbségét. A kötetet »Nemorosa« című angol beszély nyitja meg, melyet a »Cornhill Magazin« után Belényesi Gábor fordított. Koltemény kettő van: »Harminez év mulva« Szász Károlytól, melyet a Kisfaludy-társaság ülésén nagy hatással olvasott föl, és Alfred de Vigny költeménye »A házaságtörő« Perényi István fordításában. Ampelos folytatja a bécsi nemzetközi képtárlat ismertetését. A rendes »Statistikai Szemle« Földes Bélától most is meg van a füzetben. Ezeket kívül Zola Emilnek a modern regényekről mondott nézetéinek ismertetése, éles megjegyzésekkel. A tartalmas kötet ára 1 frt.

gozathól, sok statisztikai adattal világítva s hasonlítva össze e nevezetes iparágunk viszonyait. A füzet megkezdli az eszmecserét Fraknói Vilmosnak a középiskolai törvényjavaslatról írt cikkei fölött m-től, ugyanattól, ki ugyanitt Haynald érsekek ez ügyben szerkesztett emlékiratát vette bírálat alá, melyre aztán Fraknói fölszólalása következett. Erveken gazdagon és e fontos kérdésnek sarkán való jól megfontatásával indulnak meg az újabb megjegyzések, fejtegetve a kath. és protestáns egyház tanügyi viszonyainak különbségét. A kötetet »Nemorosa« című angol beszély nyitja meg, melyet a »Cornhill Magazin« után Belényesi Gábor fordított. Koltemény kettő van: »Harminez év mulva« Szász Károlytól, melyet a Kisfaludy-társaság ülésén nagy hatással olvasott föl, és Alfred de Vigny költeménye »A házaságtörő« Perényi István fordításában. Ampelos folytatja a bécsi nemzetközi képtárlat ismertetését. A rendes »Statistikai Szemle« Földes Bélától most is meg van a füzetben. Ezeket kívül Zola Emilnek a modern regényekről mondott nézetéinek ismertetése, éles megjegyzésekkel. A tartalmas kötet ára 1 frt.

Az akadémiai értekezésekből a következő füzetek jelentek meg:

»Emlékezésül Morócz István l. t. tag felett«, Galgóczi Károlytól; ára 10 kr. »Emlékezésül Révész Imre l. tag felett«, Ballagi Móról, ára 20 kr. »Förtyécs Adam és Báthory Zsófia ékszerének történetéből«, Majláth Bélától, ára 20 kr. »A Független jelentősége Magyarországon történetéből«, Wenzel Gusztávtól, ára 40 kr. »Emlékezésül Klein Lipót Gyula kultig felett«, Heinrich Gusztávtól, ára 30 kr. »Napfoltok és a nap felületének megfigyelése, 1881-ben«, Konkoly Miklóstól, ára 40 kr. »Csillagászati megfigyelések az ógyallai csillag vizsgálon«, Konkoly Miklóstól, ára 30 kr. »Néhány determináns egyenletről«, Hunyady Jenőtől, ára 10 kr. »Perspectiv helyzetű alakzatokról«, dr. Klug Lipót reáliskolai tanártól, ára 10 kr. »A vanygyrella fejlődése és rendszertani állása«, Klein Gyula mfegytemi tanártól, két táblával, ára 30 kr. »A szénkömnyek égése chlogrözban«, P. Kiss Károlytól, ára 10 kr.

»Az uszora természete és korlátozása«, írta Kovách Elek. A 48 lapra terjedő füzet az uszora korlátozása mellett a személyi hitel ügyével is foglalkozik. Helyesli, hogy törvény tiltsa az uszorát, de egészen fölöslegesen véli, hogy a törvény s százalékot is megállapítsa. A váltóképesség elveendő volna mindazoktól, kik irni és olvasni nem tudnak és minden uszoris vétés fölélt esküdtészek itélne. A személyi hitel érdekében pedig azt javasolja, hogy nyilvános hitelkönyveket nyissanak, melybe a hitelző követelését, a megrendeléseket, bejegyzik. A füzet ára 40 kr.

»A hülyék neveléséről és ápolásáról« egy füzet jelent meg Rill Józseftől, ki a természet e mostoha gyermekeinek szomorú sorsáról szólna, megismerteti Frim Jakab budapesti intézetét, hol az ily szerencsétleneket tanítják. A füzethez, melynek ára 50 kr., Frim arcképe van csatolva.

A legszebb asszony könyve cím alatt egy kötet közlemény, vagy mint a szerző maga szerényen nevezi, »vers« jelent meg Csillag Móról. Csillag M. tudna verselni, ha volna mit dalolnia. Költeményeiben erősebb a forma, mint a tartalom. Átlapozva kötetét, azt a benyomást hagyja hátra, hogy a gyakorlat némi ügyességet adhat, de nem pótolta sem az érzést, sem a tehetséget. Igaz érzéssel s költői gondolattal alig találkozunk e 132 lapon s e körülbelül 70 darabban, melyekből a kötet áll. »Ida regénye dalokban« foglalja el a kötetnek több mint felét. De e dalokból semmi regény nem boncolódik ki; s ezt még megbocsátánk, ha a dalok egyébként szépek volnának. A »Vegyes versek« sem jobbák. Csillag ur nem lesz csillag újabb költészetünk szintelen egén! A csinos kiállítású kötet Aigner Lajos kiadása s ára 1 frt.

»A képzőművészet remekei« című díszes vállalat, melyet Divald Károly ad ki és Wagner János ír az egyes műtárgyakról, újabb füzetében (a 8-ik) közli: Rubenstól az »Oroszlán-vadászat«-ot, Guido Renitől »A kisdetek meggyilkoltatása«-t, Gondolfi »Füred Zsuzsanna«-ját, Rafaeltól a sixtina madonnát, végül az Amor és Psyche szoborcsoport rajzát. Ugyane füzethez van mellékelve két fénynyomás rajz, mely középkori, egyházi és világi kelyhek díszmintáját közli, s melyeket Abafi Lajos budapesti ékszerész készít stilszerűen.

Az orvosok és természetvizsgálók vándor-gyűlésének központi bizottsága legutóbbi ülésén bejelentették, hogy a dr. Poor Imre által kitűzött szék darab arany pályadíjra érkezett ugyan egy munka, mely az orvosi tudomány magyarországi történetével foglalkozik, de a jutalomra nem érdemes. A bizottság azt az óhaját fejezte ki, hogy a pályakérdés szűkebb körre szorítva tüzetnek ki ujo-lag, például a hazai orvostudomány e századbeli fejlődésének megírására.

Füzetek. A »Névilág« című illusztrált füzetes vállalatból a 13-ik füzet hagyta el a sajtót, az amerikai nőkre vonatkozó közleményekkel; ára 30 kr. »Magyar tüzelő« cím alatt Pápan havi szak-közöny indult meg, mint a dunántúli tüzelő-egylet kerületi szövetségének hivatalos értesítője. Szerkeszti Teuffel Mihály, főmunkatárs: Szokoly Ignác. A lap ára a szövetség tagjai részére egész évre 2 frt, másoknak 3 frt.

Új zeneművek. A Rózsavölgyi-féle zeneműke-reskedésben megjelent: Chopin a-dúr »Polonaise«-je, melyet gróf Zichy Géza írt át balkeze; ára 60 kr. Siposs Antal pedig zongorára, hangversenyelőadásra két kézre szabadon átirta Erkel Ferencnek »Sulotta«-nyitányát; a mf Urváry Lajosné urnóknak van ajánlva s ára egy forint. »Valse de Salon«, zongorára, Klepesh Károlytól; ára 80 kr.

A nemzeti színház újítási és tűzbiztonsági munkálatai, a színpad felőli rész kiépítésével, száz-ezer forintba kerül, s a kormány erre póthitelét kér az országgyűléstől. Az egész nézőtér újra alakítják, minden díszítésével együtt. A színpad előtt már elhelyezték a nagy vas rostályzatot, mely tűzvész esetére van szánva. A nézőtér és színpad közt levő falat vasmemből készítették, a színpad zsinor-pad-lása is vas szerkezetet nyert. A színpad két oldalán oly nagy vas kazánokat helyeznek el, melyből tűz-vész esetén 5000 akad vizet bocsáthatnak a színpadra és néző térre, eső alakjában. Mind e munkákat augusztus 16 ikára befejezhetni reménylik.

A bécsi nemzetközi képtárlat jurije huszon-két tagból alakult meg. Magyarországot Keleti Gusztáv képviseli benne. Az ítéletet e hó közepén hirdetik ki.

MI UJSÁG?

A trónörökös a Retyezátón. A trónörökös vadászata a Retyezátón szerencsés volt. A vadászatok rendezésében gr. Telesi Samu mellett Barcsay alispán is részt vesz. Boldogfalva körül most olyan nyüzsgő élet van, minőt még e bércezes vidék nem látott. Apró hegyi paripák viszik a vendégeket a meredek hegyekre, s a társaság a reggelit a szabadban költi el, és sátrak alatt szállásolnak. Gr. Telesi Samu némesak mint a vidék ismerője és praktikus vadász, hanem élénk modora által is nagyon hasznossá vált, s a trónörökösrel megismerteti a vidék mondait, népszokásait. A királyi sokszor jegyezget, főleg a Retyezát faunájára és flórájára vonatkozólag. Az első nap mindjárt a Zenoga taváig rendeztek kirándulást, s a társaság összes tagjai pizsíngrótt halászatot a tóban. Három napot töltöttek a havasok közt. Az első hajtas és hó első napján volt; több zerge és három medve került a hajtásba; az egyik medvére b. Bornemisza rá is lőtt, találta, de az állat azért elmenekült. A trónörökös ritka szép zergebakot lőtt; egy-egy zergét még Wilczek és Wurmbbrandt grófok ejtettek el. Sast sokat látnak, de ezekre még nem lőttek, nehogy a zergéket elzavarják. Mig a trónörökös vadászni jár, Stefánia főhercegnő sétakocsiszállás, rajzolásal, halászatl és rákászatl tölti idejét. Mikor Puj felé hosszabb sétát tett, egy oláh pápa, kit a boldogfalvi kastélyból már elutasítottak

német nyelvet mindenütt tanítják. A tárlat hajózási kiállítás, a tengerészet minden köréből, egyik legfigyelemreméltóbb osztálya a kiállításnak. A magyar tárlat még nincs teljesen rendezve. Itt a falakat nemzeti színű lobogók, megyék címerei ékítik. A székesfehérvári és egyéb kiállítások tárgyai szerepelnek. Van magyar csárdá is, cigány zenével. A horvátoknak külön ház jutott.

A kiállítás Károly Lajos főherceg jelenlétében nyílt meg, ki akkor reggel érkezett. Reimert kiállítási elnök olasz nyelven üdvözölte, a főherceg olasz nyelven válaszolt. Általában a kiállításnak erős olasz jellege van. A magyar osztály nevében Herrich Károly osztálytanácsos fogadta és üdvözölte magyarul, s a főherceg is e nyelven fejezte ki örömet, hogy magyarországi ipar és gazdaság termelésének újabb lendületét is bemutathatja a kiállítás. A főherceg hosszú időt töltött az osztályban, és több kiállítótól kérdésközlött.

Merénylet a trieszti kiállításon. Szomorú esemény zavarta meg augusztus 2-ikán a trieszti kiállítás ünnepélyes hangulatát: egy petárda-mérenylet, mely úgy látszik nem volt határozottan kiszemelt áldozat ellen intézve, hanem politikai merénylet volt a miatt, mert Trieszt osztrák ünnepélyek színhelyévé lett. Az olasz irredenta-pártot vádolják, hogy e merényletet rendezte.

Augusztus 2-án este nagy tömeg vonult végig az utcákon, fátylakkal, Károly Lajos főherceg lakása elé. A menet élén a veterán-egylet tagjai haladtak. A mint a nagy tömeg a korzóra ért, s a katonai zenekar az osztrák néphimnuszot játszotta, a 9. sz. ház előtt egyszerre nagy dördülés hangzott; ezt jalkiállítások és zürzavaros zsvaj követte. Petárda robbant szét, a melyet a magasból dobtak, s a tömeg egy kis körében, épen a veteránok közt, nagy pusztítást vitt véghez. Dr. Dornak, a „Triester Zeitung” főszerkesztőjének, ki a veterán-egyletben tiszti rangot visel, jobb lábát a petárda egy forgácsa szétzúzta. Forti Angélo fiatal pinczér fején sebesült meg, s nemsokára meghalt. Öten súlyosan és nyolcan könnyebben sebesültek. Általában azt hiszik, hogy a bomba a veterán-egyletnek volt szánva, mint a mely az osztrák előtt népszerűtlen, mert az osztrák szellemet terjeszti. A merénylet dacára a menet továbbvonult a helytartósági palota felé, tiszteltet a főhercegnél, s ünnepi beszédekkel mondtak. A főherceg nem volt értesítve az eseményről, s csak másnap reggel, mikor elutazott, tudta meg. A rendőrség rögtön megszállta a 9 ik számú házat és a szemközti levő „fekete sas” vendéglőt, de semmi határozott jelet nem talált, mintha a bombát innen dobták volna. A merénylő még ismeretlen. A fátylós menet után egy tömeg olasz-ellenes tüntetést rendezett. Az olasz konzulátus előtt ujongva és futyolva vonult el, az „Independente” olasz lap szerkesztője alakait bevették, a cégétáblát lelépték; a nyonda előtt is hasonló jelenetek ismétlődtek, valamint több olasz kávéházban. A „Triester Tagblatt” szerkesztője előtt pedig a rokonszenyenek adatai kifejezést. A vakmerő merénylet következtében a Triesztbe érkezett idegenek siettetik elutazásukat. E hó 3-án a kiállítást alig nézte meg valaki. Az ünnepélyekkel egyelőre főlhagytak. Szóban volt, hogy a trónörökös is meglátogatja a kiállítást, de ez most már aligha megtörténik. A merénylő kifürkészésére nyilvános adakozásokból díjat akarnak kitűzni.

Petőfi halálának évfordulóját július 31-én kegyeletesen ülte meg a segesvári magyarság. A csak most alakult dalárda rögtönözte az emlékünnepet, és sokan kísérték ki arra a helyre, a hol a segesvári csatában elesettek sírja van, s a melyben, a közhiedelem szerint, Petőfi is örök álmát aluszta. Horváth László kir. tanfelügyelő, mint a dalárda elnöke, tartott beszédet; utána a dalárda énekelte el a himnuszot. Gödri Sándor telekényvi tisztviselő is hatóságos beszédet mondott. Este a vasuti indóház vendéglőjében lakomát tartottak. Ez ünnep alatt újra szóba került az emlékkö ügye, melyet Petőfinek akarnak az elesettek sírján állítani, s melyre már régebben gyűjtöttek, és vagy kétezzer forint együtt is van. Most az a nézet uralkodik, hogy ez összeget a Budapesten fölláttatandó Petőfi-szobor alapítójához csatolják.

Petőfi kardja. E napokban sokat írtak a lapok Petőfi kardjáról, mely az Erzsébetfalván elhunyt Papp Lajos volt képviselő birtokában maradt, ki azt a segesvári csatában kapta a költőtől, miután az övé eltört. Nem hiányoztak felszólalások sem, hogy e kardot a múzeum számára szerezzék meg. Az „Ellenőr” nek azonban azt írják, hogy az egész kard-história misztifikáció Papp Lajos hanyatékában lehetett egy kard, de az soha sem volt Petőfié. Kriza-ünnepély. Nagy-Ajta községében szép ünnepélyvel avatták föl jul. 30-án az emléktáblát

Kriza János szülőházán. A magyar népköltési kincsek e kitünő érzékű és nagy érdemű gyűjtőjének (kinek életrajzát és arcképejét lapunk két ízben is közölte, 1862-ben és 1875-ben) tisztelői nagy számmal gyűltek össze, s a szerény falu bizonyára nem látott még ily ünnepélyes tömeget.

A falu végén diadalkaput emeltek „Isten hozott” felirattal, s az utcákon zöld galnyakból állítottak díszet, a paplakig, melyben Kriza született. Ennek keleti oldalát díszíti az emléktábla, Lorenz kolozsvári szobrász műve, Pékei Lajos mérnök rajza szerint, míg a felirat és emléktábla Nagy Lajos tanártól való. Koszorukat küldötték vagy hozták: a háromszéki unitárius egyházak, a felső-fehéri unitárius egyházak, kolozsvári unitárius gimnázium, széki keressztri gimnázium, stb. A torjai tanoda koszorujának szalagján ez volt: „Dalt érdemelt mert költő; könyvet mert szeretett.” A koszorúkat az emléktábla körül helyezték el. A birtokosság az általában a vidék értelmisége teljes számban gyűlt össze. Képviselve volt három iskola és hét esperesi kerület. Az akadémia küldöttje Szabó Károly volt, a Kisfaludy-társaságé Szász Béla; mindkettő, valamint az erdélyi múzeum üdvözlő iratot nyújtott át. Az ünnepély d. e. 10 órákor isteni tisztelettel kezdődött, melyen Ferencz József unitárius püspök szép imát, Péterfy Dénes kolozsvári lelkész pedig hatóságos beszédet tartott. A nagy templom szorongásig telve volt s künn a szabad ég alatt is sokaság hullámozott. Isteni tisztelet után a közönség a Kriza szülőházához vonult. Itt először a kolozsvári unitárius főgimnázium önkéntes dalárdája adott elő alkalmi éneket, utána Kovács János igazgató tanár tartott megnyitót beszédet. Erre következett Jakab Elek akadémiai tag emlékbeszéde, ki részletesen felsorolta Kriza érdemeit, melyeket az irodalom és az unitárius egyház körül szerzett. Ez alatt lebontották a leplet a csinos emléktábláról, mely fekete márvány, aranyos felirattal. Végül Gyórfy József, a kolozsvári gimnázium növendéke szavalt el alkalmi ódáját, s ekkor kezdett oszlan az ünnepelő sokaság. Még lakoma következett, melyen mintegy kétszázötvenen vettek részt a társadalom minden osztályából felekezeti különbség nélkül.

A képzőművészetek pártolására Mosony mege az a határozatot hozta, hogy évenként 500 frtot tőkésít, s mikor kétezer vagy harmadfél ezer forint gyűl össze, akkor nagyobb festményt rendelnek meg.

A múzeum gyűjteményei a szent István-napi ünnep alkalmából, e hó 19-ikétől 23-ig, mind nyitva lesznek egyszerre, reggeli 9 órától, déli 1 óráig.

Az ó-budai ásátások. A Pap-földön a mult heten egyelőre félbeszakították az ásásokat. Az utolsó időkben érmekeket találtak nagy számmal és szobor-töredékeket. Legérdekesebb egy karrarai márványból készült szoborfej, mely régészeink gyantása szerint Claudius Caesart ábrázolja. Tompa Károly jeles régészünk ez ásásokat befejezve, a jövő hó elején az Al-Dunára utazik Dácia délnyugati határainak kutatása végett.

Nagy gyűlések Miskolcra. Miskolc város képviselői közgyűlése egyhangulag elhatározta, hogy az országos dalárszövetséget 1884. az orvosok és természetvizsgálók nagygyűlését pedig 1886. évre felhívja, hogy akkori évi közgyűléseket Miskolcra tartassák. — Az orvosok és természetvizsgálók már a mult években Szatmárról és Korintzáról is kaptak meghívást. A debreczeni nagygyűlés lesz hivatva dönteni.

Szegény gyermekek telepe Nagy-Maroson. Emberbarátok gondoskodása következtében Nagy-Maroson, Visegráddal szemközti, most husz szegény fővárosi gyermek nyaral, mindnyájan olyanok, kikre a nagyvárosi levegőt nagyon kívánatos volt fölcserélni szabad, üde levegővel. A mult vasárnap Budapestről egy társaság rándult ki, hogy megtekintse a gyermekeket, kik Lanzeritich tanító felügyelete alatt állanak. A gyermekek jó színben vannak, s nagyon látszik rajtuk, hogy a pár hét is (mert csak az iskolai szünidő kezdete óta vannak N.-Maroson) mily jó hatást tett már egészségükre. Nagy-Maros község előjárósága átengedte volt a gyermekeket, hogy berendezett községi iskoláját s annak tágas helyiségeiben igen czélszerű beosztással helyezték el őket. Pontosan kelnek, meghatározott órában veszik az egyszerű és tápláló edelét, testgyakorlatot végeznek. A katonás rend üdvös hatását el nem tévesztheti. A gyermek így el nem puhulhat, mint sokszor elpuhul a szülőök gondozása mellett is. Élvezik a tiszta levegőt, testben lélekben erősödnek, izmosodnak. Remélhető, hogy az iskola-

szüneti gyermektelepek e kísérlet után népszerűek lesznek.

A „Jogtudományi Közöny” augusztus 2-iki (30-iki) száma következő tartalommal jelent meg:

A magyar ügyvédség reformjáról. Dr. Deitl-Adami Rész budapesti ügyvéd. — Házaságkötés egyházi és polgári jog szerint. Közönséges egyházi és hazai kútfők nyomán. Dr. Kovács Gyula budapesti ügyvéd. — Jogirodalom: Eine Reichspartei. Von Dr. Ferdinand Horn. Wien. Dr. Nagy Ernő nagyváradai jogakadémiai tanártól. — Törvénykezési Szemle: A hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése halál- vagy életfogytig tartó fegyházbüntetés kiszabása esetén. Dr. G. L. tól. — Az ítélet kihirdetése alkalmával a felelbbvitel azonnal bejelentendő-e? F. S. ügyvéd. — Biróság kerestetik. Hostuk János akna-rahói ügyvéd. — A végrehajtási törvény 192. §-ához. Dr. Sándor Endre pozsonyi ügyvéd. — Melléklet: Curiai határozatok. — Eskütszéki levél. — Különfélék.

HALÁLOZÁSOK.

Dr. KÖRKE SÁNDOR egyetemi tanár, s tud. akadémia rendes tagja, kir. tanácsos, a budapesti egyetem volt rektora, elhunyt e hó első napján Balaton-Füreden, 63 éves korában. Holttestét Budapestre szállították s e hó 4-én temették el mély részvét mellett. Ő volt a magyar statisztikai tudomány egyik megalapítója, s a magyar tanári karnak is kiváló jelensége. Tanári pályáját a győri akadémia kezdte, s innen hivatott a budapesti egyetemre, hol két évtizednél tovább adta elő a statisztikát, s e szakmának buzgó művelőjévé vált. Ertekezések nagy száma jelent meg tőle, és statisztikai kézi könyve a legjelesebb ily művek közé tartozik. Tanulmányai a bűntudó statisztika s hazánk népességi viszonyainak legújabb alakulási köréből, világot vetnek a későbbi idők számára is e fontos társadalmi problémákra. A jeles tudós működésének méltóságára még visszatérünk.

Perlaki PERLAKY DÁNIEL posztókereskedő, Győr városának tiszteletbeli képviselője, Győr és Mosony vármegyék volt táblabírája, a győri evang. gyülekezet tiszteletbeli felügyelője, elhunyt m. hó 30-án 82 éves korában, Győrben. E derék, művelt öreg ur élete gazdag volt jó cselekedetekben és szép vonásokban. A szabadságharcban nagy anyagi áldozattal járult az ügyhöz, s a hadsereg felruházására igen sokat tett; ő maga is, 48 éve dacára lóra ült s mint a győri polgársereg kapitánya róta le kötelességét. Ezért később fogságot kellett szenvednie. Kiszabadulván, a városi és egyházi ügyek körül fejtett ki tevékenységét. A városnak közel 50 éven át volt kültanácsosa s m'kor a hajlott kor gyöngeségei a terheket viselni nem engedték, a város tiszteletbeli képviselőjévé választotta. Mint buzgó és áldozatkész protestáns egyháznak is sok áldozatot hozott. A győri ev. gyülekezetnek 10 évig volt pénztárnoka, közel 30 évig felügyelője s mikor erről leköszönt, a hálás gyülekezet tiszteletbeli felügyelőjévé tette. Győr vidékén nincs egyház vagy iskola, mely egyrészt létét, vagy legalább támogatását ne neki köszönhetné. A haza művelődési ügyeit is mindig nagy figyelemmel kísérte. Gazdag könyvtárában a huszas évekkel eledni kezdő magyar irodalom termékeitől egészen a legújabbakig minden kiválóbb munka megtalálható. Született 1801-ben Bonyón, hol atyja Perlaky Gábor, Perlaky mult századbeli híres szuperintendens fia, lelkészkedett. Atyja őt is papnak szánta, de hajlama inkább a kereskedői pályára vonta s az egyszerű inasból nemsokára társ s majd főnök lett és mint a „Perlaky és fia” czég főnöke halt meg. A város, az egyház, melyek szolgálatában töltötte el életét, le is tette sírjára az elismerés koszoruját s a tisztelőknél rendkívül nagy száma kísérte ki a közbeesülésben állott aggot örök nyughelyére.

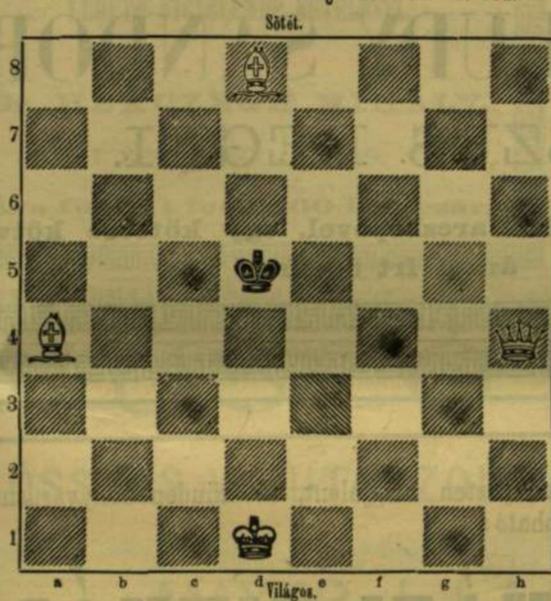
Elhunytak még a közelebbi napok alatt: KVASSAY JÓZSEF, a szabadságharcban százados, ki aztán Törökországba vándorolt, résztvett a krími háborúban is, és sok viszontagság után tért haza, s Budán élt visszavonulva. — BEODRI KARÁCSONYI ANTAL, gr. Karácsonyi Guido fiúere, Pozsonyban, hosszas szenvedés után. — POLONYI LAJOS, nyitramegyei földbirtokos, Polonyi Géza országgyűlési képviselő édes atyja, Nyitrán. — SZELLES SÁNDOR, ny. kir. járásbíró, a szabadságharcban honvédtiszt, 51 éves korában, Győrben. — HYE ANTHUS, 37 éves korában Déesen, s Alsó-Ilosván temették el, nagy kiterjedésű rokonság mély részvete közt. — JASEK JÁNOS, a nemzeti színház zenekarának agg kúrtóse, ki a színház megnyitása óta majdnem félszázadig működött, s csak nem régebben lépett nyugalomba. — ROCHTER KÁROLY, optikus és műgépész, 50 éves korában, Szegeden. — GÉDŐ NORBERT, a szabadságharcban honvédtiszt, ki mint menekült, Párisban rajzolóval tartotta fenn magát, egy kis vagyont is szerzett, nem régebben pedig, mikor betegeskedni kezdett, haza vágott, el is jött Budapestrre, s itt esakhamar meg-

halt, 67 éves korában. — KISSNER AURÉL, budai kereskedő, 43 éves korában. — SOMOGYI LAJOS, árvászeki hivatalnok, 46 éves korában, Kaposvárt. — GULÁCSY FARKAS KÁROLY, 69 éves korában, Senyefán. — KÖBLÖS GÁBOR, fiatal ügyvéd, 31 éves korában, Kolozsvárt. — RÖZLER JÓZSEF, adótitst, Hódmező-Vásárhelyen. — HUNGÁR GYÖZÖ, miniszteri tisztviselő, 22 éves korában, Budán. — LÖWENSTEIN MÓR, kereskedő, 45 éves korában, Székesfehérváron. — KÁLLAY ENÓK, Kállay Béla szegedi aljárásbíró édesatyja, 64 éves korában, Kecskeméten. — BUDITSY KÁZMER, budapesti földbirtokos, 58 éves korában, Bécsben. — DZVONKOVSKY JÓZSEF, lengyel lovag, kit néhai gr. Károlyi György könyvtárában alkalmazott, 88 éves korában, Budapesten. — LEXGÉY MIHÁLY, nyug. városi tisztviselő, 74 éves korában, Budán. — STROCK ROBERT, ismert fővárosi iparos, 67 éves korában, Rákos-Palotán.

NOGRÁDY VAS IZABELLA, gazdag magánzónó, 52 éves korában. Budapesten; ugyanitt AUDÁNY REZSONÉ szül. Streck Julia, gazdag iparos neje, 29 éves korában; NUSCHAK JÁNOSNÉ szül. Mayer Fáni, közös hadsergebéli százados neje, 20 éves korában. — HEBENTANZ NÁNDORNÉ szül. Suhajda Etelka, 30 éves korában, Gödöllőn. — Dr. FEJÉR FERENCZÉNE szül. Kövessy Mária, 25 éves korában, Székesfehérváron. — ÖZV. KUSNYIR JÁNOSNÉ, 97 éves korában Ungvárt. — HORVÁTH KÁROLYNÉ szül. Kisfaludy Jolán, Csöngén. — MARUSÁN ISTVÁNNÉ szül. Jelen Ilona, 28 éves korában, Kolozsvárt. — Gr. PEJACEVICH PÁLNÉ szül. báró Prandau Alvine, a királyné palotahölgye, Ausseeban, honnan holttestét a horvátországi Valpóra szállították.

SAKKJÁTÉK.

1183-ik számú feladvány. Noack L.-től.

Világos indul s a harmalik lépésre mattot mond.

Az 1178. sz. feladvány megfejtése.

Chocholous Gy.-től.

Megfejtés.

1. Kc5-b4 --- Fh7-g8-g6 (a)

2. Ve2-d3+ --- Ke4-d3:-f3:

3. He6-c5 v. Vd3-d5 matt

1. --- a. Ke4-d5 (b)

2. Ve2-b5:+ --- Kd5-e6:-e4

3. Hf3-g5 matt

1. --- b. Ha1-c2+

2. Ve2-c2:+ --- Ke4-d5-f3:

3. Ve2-c6 v. He6-c7 matt

Helyesen fejtették meg: Veszprémben Filöp Józ. Nagy-Dobronyban Németh Péter. Budapesten K. J. és F. H. A pesti sakk-kör.

A BÉCSI SAKKVERSENY FÖNYERŐL.

Az osztrák fővárosban lefolyt heves harcoknak immár vége. A mint az előbbi tornákban, ugy most sem sikerült egynek a diadalt kivívni, két sakk-hős osztozott a babéron és győzelmi koszorun. Steinitz Vilmos és Winawer Simon, két különböző nagyság.

Steinitz, ki az első mesterek között is legképzetlenebb és legalaposabb ismerője a játékmegnyitásoknak, 1873 óta nem vett részt a nyilvános sakk-tornákban, hanem mint a „The Field” sakk-szerkesztője és tudósítója, tisztán elméleti dolgozatokkal és alapos játszamelemzésekkel tüntette ki magát; most ez a theoretikus gyakorlatilag bebizonyította, hogy tanítás által tanul az ember.

Steinitz Vilmos 1837-ben Prágában született már az iskolában is különösen a matematikában jeleskedett. 1858-ban a bécsi műegyetembe félévét, mell- és szeméjén nagyon hátráltatták tanulmányában. 1860-ban hírlapíró lett, s mint munkatárs országgyűlési tudósításokat írt a „Constitutionelle Oesterreichische Zeitung” számára. 1862-ben ajánlatl Londonba ment, hogy az ottani nemzetközi kiállítás nagy sakk-tornáján részt vehessen, s azóta állandó lakhelyét Angolországba tette át.

STEINITZ.

kísérte az ott jelenlévő sakk-mesterek játékát. S akkor keletkezett benne a gondolat: „Anch’ io sono pittore!” Jelentkezik a tornára és mint teljesen ismeretlen, genialis játéka által föltűnést keltett s mindnyájunk bámúlására a második díjat elnyerte. Azon időtől fogva Winawer a sakk-terén ragyogó csillagzat, melynek fénye még nem aludt el, és melyet számolni kell. Winawer játéka kevésbé a a játékok korrek megnyitása, mint inkább a közép-játék genialis vezetése által tűnik ki, melyben oly-

WINAWER.

Már gyermekkorában Prágában a legjobb sakkistának tartották. Midőn később a bécsi sakk-társaság tagja lett, az ott rendezett tornákban 1859-ben a harmadik, 1860-ban a második, és 1861-ben az első díjat nyerte. A londoni nagy tornában 1862-ben igaz, hogy csak a hatodik díjat nyerte, de ama kitüntetésben részesült, hogy Anderssen, mint első győző, kijelenté, hogy Steinitz játszotta a verseny legmerészebb és legszebb játszmáját. — A diszlakomán Ravensworth lord őt „the brilliant Austrian champion”-nak (kitünő ausztriai bajnoknak) nevezte, s az angol sakk-lapok telve voltak dicsőretével. Steinitz később is szerencsésebben játszott egyes matchekben, mint nyilvános sakk-tornán, hasonlóan Murphihoz, ki ismeretlen játékkal szemben gyakran az első játszmát elvesztette.

Mióta azonban Steinitz nyilvánosan játszik, soha sakkistával, mivel két játszmánál többet játszott, kisebbségben nem maradt.

Egyes játékok megverté valamennyi ellenfelét, kik őt 1862-ben a nagy tornán egy játszmával legyőzték. 1865-ben a dublini kiállítás sakk-kongresszusán első díjat nyert. 1866-ban legyőzte a porosz Anderssent, nyolcz nyert játszmával hat ellen 100 font sterlingért. Az 1867-iki párisi kongresszusban Steinitz a harmadik díjat vívta ki, ugyanazon évben Dundeeben a másodikikat, az előnyatód versenyben (Vorgabe turnier) pedig az első díjat. Négy előnyatód tornát nyert egymásután 1867, 1868, 1870 és 1872-ben Dundee- és Londonban, a nélkül, hogy csak egy játszmát is vesztett volna. Steinitz a gyakorlati sakkjáték minden változatán átment; játéka eleinte fényes volt, de nem biztos, most nem fényes, de biztos. 1872-ben a londoni nagy tornán első díjat nyert, a nélkül, hogy egy játszmát is vesztett volna, dacára, hogy oly mesterek mint: Zuckertort, Visker, Blackburne és mások vettek részt a tornában. Ez volt legnagyobb diadala, ez alapította meg hírnevét Angolországban és Amerikában, mint első sakkistáét. Ezután Zuckertorttal játszott egyes harcokban; hét játszmát nyert, egyet vesztett, négy pedig döntetlen maradt. Az oxfordi és cambridge-i egyetemek közt 1873-ban rendezett első sakk-versenyben őt érte a megtiszteltetés, hogy mint versenybíró szerepelt. 1873-ban Bécsben elnyerte az első díjat s ugyancsak ő volt az tanítványa Potter, kik a bécsi és londoni sakk-egyletek közötti levelezési játszmában a londoni részt vezették, és a bécsieket legyőzték. 1882-iki szereplése ismeretes.

Winawerről kevés biztos adattal birunk. Beszéli, hogy 1867-ben a párisi nagy torna kezdete előtt, Winawer a Café de la Régence-ben, a sakkisták eme világszerte ismeretes gyűlőhelyén kritikuss szemmel

kor finom várakozó húzásai (Coups de repos) nagyon jellemzők és sajátosságok. Részt vett eddig minden nemzetközi sakk-tornán s mindenünnen kitüntetéssel távozott. Tudvaleg Steinitz-czel együtt vitték el legközelebb Bécsből a császári és első díjat.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

Sári bíróné lánya. Más is próbálta ezt már kidolgozni, nyélbe ütni. De csak legzebb egy — ha bár töredékesnek látszik — a mint eredetileg van a népballadában.

M. E. A három mutatóny közül legjobban a II. sikerült; bár arra is ráfér mekkorán a simítás, abból kérnénk még. — Sch. szebb verseink fordítása tervben és munkában van; az illeto használatna valamelyet az önéből is; küldje be, átnevezés végett, a mi kész. Az I.-ben nincs meg a szigorú sonett-forma; az 5. és 8. sor nem rímel az 1. és 4-gyel; különben is nehézkes. A III. még nehézkesebb. Az eredeti (leszámítva tökéletlen rimelését, a min könnyű volna segíteni) jól kezdődik, de rosszul végződik.

K. H. L. Kivánata szerint csak ennyit: nem. To be or not to be. Van benne sok szép; egy pár homályos sort világosabbá tenni, itt-ott az egészen simítani, s úgy hisszük, közelítő lesz.

Nem köszönetek. Sőt az 6j. Futó csermely habzó vize. Az 6j. örültje. — Oh szeresez.

A zsebkendő. A dolog, ha megtörtént, szépjellevonás; de nem igen alkalmas költői feldolgozásra, vagy annak igazán költőnek kellene lenni.

HETI NAPTAR. Augusztus hó.

Nap	Katholikus és protestans	Görög-Orosz	Izraelita
6V	10 Urunk sz.	A 9 Ur. szírv.	25 C 10 01 Anna 21 K. fu-6
7H	Kajtan	Afra. Don.	26 Hermolus 22
8K	Czirjék, Met.	Czirill, Czirjék	27 Panteleimon 23
9S	Róman, Domicz Roland, Erik	28 Prokter, Nik. 24	
10C	Lórinz	Lórant	29 Kalinik 25
11P	Zsuzsanna	Armin	30 Szaláz, Erős 26
12S	Klára, Kaszian Klára	31 Eudocium	27 S. ekör

Hold változásai. ● Holdtölte 13-án 20 óra 26 perczk. este.

Tartalom. Szöveg: Óralja-boldogfalva. Réthi Lajosól. — A Retyezáthból. Dechy Morgól. — Gondtalan napok. Kültemény. Szabó Sándortól. — Kairó, Egyiptom fővárosa. — Alexandria. — Egy fedél alatt. Angol regény. Irta Payn Jakob. — Egy angol hadihajó föntzege működés közben. — Egyveleg. — Utí képek Kis-Oroszországból. XIII. A katakombák. Tissot-tól. — Gyermek-történetek: I. A gyermek-félszék. II. A föld alá temetve. III. A falu békija. IV. Az akasztósi. P. Szathmáry Károlytól. — Irodalom és művészet. — Mi újság? — Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — A bécsi sakk-verseny főnyerői. — Heti naptár.

Képek: Az óralja-boldogfalvai kastély. Déchy Mór fényképe után. — Alexandria. — Kairó. — Gyermek-történetek. (4 kép.) Gyulay László rajzai. — Alexandria bombázása „Alexandra” angol hadihajóról. — Képek Kis-Oroszországból: 1. A katakombák tájképe. 2. Szent Iván, a „nagy martír” sírja. 3. Az olajt ízadó szent koponya. — Steinitz és Winawer.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér. 6. sz.)

Egy hatszor hasábjott petisior, vagy annak helye egyszeri igtatásnál 15 kr.; többszöri igtatásnál 10 kr. Bélyegdíj külön minden igtatás után 30 kr.

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatalunk számára hirdeményeket elfogad BÉCSBEN: Dukas M. Riemergasse 12, Schalek Henrik Wollzeile 12, és Oppelik A. Stubenbastei 2.

Hamisitott fekete selyem.

A venni szándékoló kelmenek egy mintaszövetkéjét meg kell égetni, s a netáni hamítás azonnal napfönyre jó.

Valódi, tisztán festett selyem azonnal össze göndörödik, hamar elhamvad és csak kevés, egészen világosbarna színű hamut hagy hátra.

Hamisitott selyem (mely könnyen zsiros lesz és török) lassan ég, a „végszálak” ugyanis tovább hamvadnak (ha erősen vannak festékanyaggal nehezítve), sötétbarna hamut hagy hátra, a mely a valódi selyemmel ellentétben nem göndörödik, hanem meghajlik.

Ha a valódi selyem hamuját szétgyomjuk, szétporlik, a hamisitotté ellenben nem. Mintak valódi selyemkelméimből, mindenkinek rendelkezésére állanak. Szállítok egyes ruhákra, valamint egész véget vámmentesen a házba, vám-díj-számítás nélkül. — Egy levélnek postadíja a Schweizba 10 kr. o. é.

Zürich. 376

Henneberg G.,
selyem-gyári raktára.

A háztartásban

egy varrógép mindenesetre a legszorgalmasabb és a leghasznosabb segéd, ha az egyszerűen kezelhető, tartós és mindennemű varrára használható. A Singer Manufacturing Co. New-York, eredeti varrógépek e czéltől, valamint minden más egyéb munkákra, mint fehérnemű-varrás, női öltöny-készítés, köpeny, hálókötés és esernyőkészítésre a legkiválóbbak s a legkiválóbbak, mi mellett legfényesebben azon körülmény bizonyít, hogy abból csak a múlt évben is több mint félmillió lón eladva. Az eredeti Singer-féle varrógépek teljes jótállás mellett s csekély előleg és minden áremelés nélkül, heti 1 frt részletfizetés mellett is kaphatók s alapos oktatás ingyen nyújtatik. — Az utazott s a Singer név alatt kibocsátott gépekkel való összetévesztések kiküldetése végett ügyelettel legyünk rá, miszerint az eredeti gépek a gép karján „The Singer Manufacturing Co.” teljes czéggel vannak ellátva s ezenfelül egy a felső részen, mint az állványon is a gyári védjegyet viselik. Szabók, cipészek, szíjgyártók, kalaposok, könyvkötők és szákgyárosok stb. számára ajánlom a Singer Co. különleges varró-gépeit. 559

NEIDLINGER G.
BUDAPEST, váci utca 26. sz. (a „vastuskóhoz”).

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

KISFALUDY KÁROLY ÉS MUNKÁI.

Irta **BÁNOCZI JÓZSEF.**

Első kötet.

A KÖLTŐ ARCKÉPÉVEL.

Ára füzve 2 frt 40 kr. — Angol vászonba kötve 2 frt 80 kr.

UJ TELJES NÉMET-MAGYAR ÉS MAGYAR-NÉMET SZÓTÁR

IRTA

Dr. BALLAGI MÓR.

I. NÉMET-MAGYAR RÉSZ.

ÖTÖDIK KIADÁS.

Ára füzve 7 forint. — Félbörkötésben 8 forint.

II. MAGYAR-NÉMET RÉSZ.

ÖTÖDIK KIADÁS.

Ára füzve 5 forint. — Félbörkötésben 6 forint.

HAZAI TERMÉNY! CSÉPLÉSI IDÉNYRE

ajánlunk kiténő minőségű

TÖMÖR (DARABOS) SZENET

három minőségben mozdonyok (Locomotive) fűtésére.

GYÁRSZENET, gyári ezélokra, minden hazai vasút-állomásra szállítva, igen jutányos, mérsékelt árak mellett.

Északmagyarországi egyesített kőszénbánya- és iparvállalat-részvény-társulat
Budapest, V. Erzsébet-tér 10. sz.

A FRANKLIN-TÁRSULAT kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

KISFALUDY SÁNDOR ÖSSZES REGÉI.

Két kötet a költő arcképével, egy kötetbe kötve ára 1 frt 60 kr.

A FRANKLIN-TÁRSULAT kiadásában Budapesten megjelent, és minden könyvüzletben kapható:

A LEGUJABB HÁZI TITKÁR.

Első rész:

MAGYAR LEVELEZŐ. MAGYAR ÖNÜGYVÉD,

Elméleti és gyakorlati vezérkönyv

vagyis elméleti tanácsadó a polgári közéletben leginkább előforduló jogügyletekben

közéletben előforduló mindennemű levelek GYAKORLATI UTMUTATÓ

helyes szerkesztésére.

az államfőnél, államkormányánál s a közigazgatási, pénzügyi és bírói hatóságoknál, ügyvédi segély és ügyvédi képviselő nélkül benyújtható mindennemű folyamodványok, kérelmek, panaszok, feladványok és felelődések, valamint a jogügyletekre vonatkozó magánokiratok fogalmazása és szerkesztése körüli eljárásnál.

Számos utbaigazító példákkel ellátva s a posta- és távirtdíj szabályokkal és díjszabásokkal, ugy más közhasznú czikkkel megtöltve.

Több százra menő magyar és német szövegű irománypéldával.

A középiskolai tanterv szerinti használatra.

Szerkesztette
TÓTH LAJOS,

köz- és váltóügyvéd.

Nyolczadik, újból átdolgozott s a legújabb hazai törvényekhez s rendeletekhez alkalmazott kiadás.

Ára füzve 2 frt 60 kr. Vászonzba kötve 3 forint.

Irta
TÓTH LAJOS.

hites ügyvéd, volt megyei tisztifőgyűsz.

Negyedik, egészen átdolgozott s az időközben hatályba lépett újabb és legújabb, különösen a gyámsági és gondnoksági ügyek rendezését s a kisebb polgári peres ügyekben való eljárást tárgyozó hazai törvények alapján kiegészített és jelentékenyen bővített kiadás.

Ára füzve 3 frt 60 kr. Vászonzba kötve 4 frt.

Gleichenbergi gyógyhely

Egy órányira kocsin a m. nyug. vasút Feldbach állomásától. Az idény kezdete május 1-én.

A szőlő-gyógymód kezdete szeptember elején. Alkalmos-muriatikus és vasavas viz, kocsisavó, tej, fenyőtű- és forrás-örvényes belégzők, szénasavas fürők, szőlőfürők, ólvasvíz-fürők, fenyőtű-fürők, hideg fürdő berendezéssel hideg-nyárgyógymódra.

Johannisbrunnen
Gleichenberg mellett.

Legelősebb és legégszesebb frissítő ital: gazdag szénasav-tartalva, az emésztés elősegítésére kielégítő mennyiségű szénasavas natron és konyhasó-tartalva, valamint a gyomort terhelő élesztőtartalom hiánya, a **Johannisbrunnen** vizét kiválóan ajánlják gyomor és hólyagbántalmaknál.

Kapható minden nagyobb ásványvíz kereskedésben. Raktár Budapesten **ÉDESKUTY L.-nál.** Tudakozások és megrendelések kocsik, lakások és ásványvizeket illetőleg a kutigazgatóságnál Gleichenbergben.

A „FRANKLIN-TÁRSULAT” kiadásában Budapesten megjelent:

MAGYAR CSÓDTÖRVÉNY

1881: XVII. TÖRVÉNYCZIKK.

AZ ÖSSZEHASONLÍTÓ JOGTUDOMÁNY IGÉNYEINEK LEHETŐ FIGYELEMBE VÉTELÉVEL.

Irta

Dr. HERCZEGH MIHÁLY.

I. RÉSZ: ANYAGI JOG.

Ára füzve 1 forint 60 krajczár.

A FRANKLIN-TÁRSULAT kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

MŰSZÓTÁR

AZ ÖSSZES VASUTI SZOLGÁLAT SZÁMÁRA

Irta
MAYER J. LAJOS

a cs. k. kir. szabadalmazott osztrák államvaspálya-társulat tisztviselője.

I. Német-magyar rész. Ára füzve 60 krajczár o. é.
II. Magyar-német rész. Ára füzve 60 krajczár o. é.

A két kötet egy vászonkötetbe kötve 2 forint.

Koaks (pirszén) eladás.

Van szerencsénk ezennel nyilvánosan köztudomásra hozni, miszerint 1882. augusztus 1-től az

I-só rendű pirszénnek (koaks)

651 mint szintén a

dió pirszénnek

is az ára 100 kilogrammonként

1 frt 80 krajczárra lett leszállítva.

II-od osztályu pirszén

pedig az eddigi áron 100 kilogrammonként 1 frt 20 kron fog eladtni. Az árak a pesti vagy budai légszergyártól értetnek, a házhoz szállítás pedig 250 kilogrammtól kezdve feljebb 10 krral s ha a berakás is kívántatnék 14 krral fog 100 kilogrammonként számítatni.

Budapest, 1882. július 31.

Az általános osztrák légszész-társulat budapesti légszész-gyárainak helyi igazgatósága.

Legjobbban	osztályozásra	alkalmas!
Eredeti	Mayer	trieur
25,000		A nyári jelvény kívántassék
gép használatban 4332		
GROSSMANN J.		
váci körút 76.	BUDAPEST	váci körút 76.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent:

LEGUJABB MAGYAR-NÉMET LEVELEZŐ

üzleti tanácsadó

gyűjteménye a polgári életben előforduló levelezéseknek és iratoknak.

Szerkesztette
KARÁDY IGNÁCZ.

IX. KIADÁS.

Tetemesen bővítve s a legújabb törvények és miniszteri rendeletek figyelembe vétele mellett szakértői felügyelet alatt kijavítva.

Ára füzve 80 krajczár.

FOLYÉKONY GLYCERIN-CREME

több év óta hatályos szer- nek bizonyult szappal, nap- sütés, folt- borbaj és ke- lesek ellen. Ez egy igen

Legfinomabb glycerin - szappan glycerin és illatos növe nyekből, kitűnően tisztít és élénkíti a bőrt, és egy finom piperezsappan minden kívánt előnyeivel bir. Darajta 35 kr.

BENZOE
glycerin - szappan. Ára 35 kr.

Gyökönke szappan (Speik Seife) ára 35 kr.
Párisi hölgypor (legfinomabb poudre de rize)
a bőrnek a leggyengédebb fehér szint adja, és ártatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. Hölgyeknek, úgy férfiaknál is borotválás után, nagy kedveltségnek örvend. — Egy doboz ára 50 kr., tollal 1 frt.

Kézmósópor — mandulaszappan és spermacébtól kész- itve, a legártatlanabb arcz- és kéz- bőr-tisztító szer. — Egy doboz ára 50 kr.
Amerikai kautsuk-tyükszemgyűrűk s essentia. Ára 60 kr.
Rouge végétal pirosító, ára 50 kr.

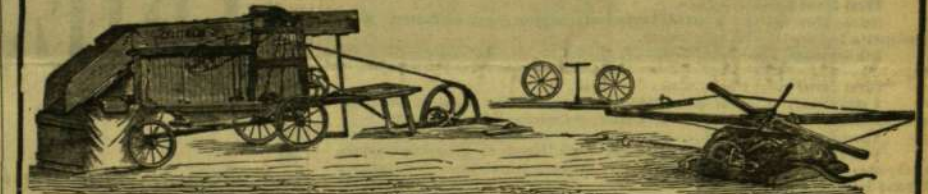
Kapható Magyarországon minden jelentékenyebb gyógy- és illatszertárakban, valamint a gyártónál
KIELHAUSER H. néli illatszerezés és vegyész (Sporgasse 3.) Grätzban. 4149
TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, BUDAPESTEN, VI. ker., király - utca 12. sz. a.
Hamisitott párisi hölgypor-tól óvakodni tes- sék. Csak az tekintendő valódinak, melynek dobozán, valamint használati utasításán a fenti védjegy látható.

FRANKLIN-TÁRSULAT magyar irod. Intézet kiadásában (Budapest, egyetem-utca 4) megjelent és kapható

LENAU MIKLÓS ÉLETE ÉS MŰVEI.

Dr. SONNENFELD ZSIGMOND.

Ára füzve 1 forint 40 krajczár.

GROSSMANN ÉS RAUSCHENBACH ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁRA BUDAPESTEN

RAKTÁR **GROSSMANN J.-nél.** vácikörút 76.

1882. aug. 68. sz. Ára 1 frt.

BUDAPESTI SZEMLE

a M. Tud. Akadémia megbízásából szerkeszti

GYULAI PÁL.

TARTALOM:

Nemorosa. Beszély. *A Cornhill Magazine* után, angolból. — Belényesi Gábertől.

Enea Silvio de Piccolomini mint humanista. (II.) Pór Antaltól.

Mária Terézia tanügyi reformjai. — Marczali Henrik-től.

Bányászati jelen állapota. (II.) — Konek Sándortól.

Fraknói s a köznevelési törvényjavaslat. (I.)

Statisztikai szemle. — Földes Bélától.

Költemények: *Harminez év mulva.* Szász Károlytól. — *A házasági törv.* Alfred de Vigny után francziából. Perényi Istvántól.

A bécsi szalonról. (II.) — Ampelostól.

Értesítő: Zola Emil: *Le roman experimental.* p. — Bayer Ferencz: *Lőcsei album.* —r.

A BUDAPESTI SZEMLE, mely eddig évenként hatszor jelent meg 80—90 ivnyi tartalommal, 1881 január 1-től kezdve havi szemlévé változott át, s megjelen évenként tizenkétszer 120 ivnyi tartalommal, az eddigi előfizetési ár mellett.

A **Budapesti Szemle** tájékoztató igyekszik a magyar közönséget az eszmékről, melyek világszerte foglalkoztatják a szellemeket s mintegy közvetítő kíván lenni egyfelől a tudomány és a művelt közönség, másfelől a hazai és külföldi irodalom közt. E mellett az újabb folyamban szélesebb tért nyit a nemzetgazdasági közleményeknek, a m. tud. akadémia nemzetgazdasági bizottságától támogatva.

Megjelen évenként 12-szer 10 ivnyi havi füzetekben. Előfizetési ára bérmentes küldéssel egész évre 12 frt, félévre 6 frt. Minden egyes füzet külön kapható: ára 1 frt. Az előfizetési pénz az alulírt társulat kiadó-hivatalába küldendő, vagy a könyvárusokhoz, a kik szintén föl vannak hatalmazva elfogadásukra.

FRANKLIN-TÁRSULAT.

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda Budapesten.

GYÓGYSZERÉSZ-GYAKORNOKNAK

egy jó házból való 5—6 osztályt végzett szolid fiatal ember fölvetelik **N. Kun-Madarasra JUNG KÁROLY** gyógyszerárba.

Theo tanár szakállhagymája

legjobb és legbiztosabb szer a szakáll szép növényének esz-közlésére.

Számtalan vannak, még legmagasabb rangu férfiak között is, kik szép szakállat csupán a szernek köszönhetnek. E szer a szakállt hihetetlen gyorsasággal növeszti, úgy hogy általa még 13 éves ifjak is a legrövidebb idő alatt teljesszakkálthoz jutnak, kiől a bizonyítványok ezrei is tanuszkodnak.

Éder Ferencz gyógyszerész urnak Brinnben.

A nekem küldött **Theo-filé** szakállhagyma kitűnően bizonyult, mit köszönöm mellett csemell tudomására adok.

Mátsk. 1879. szept. 1. 25-én. **Ópreda József.**

Füsti József urnak Prágában.

Szíves köszönetemet a szakállhagymáért; nagyon jónak találattam. Miféleképpen a legjobb lélekkel ajánlhatom.

Schwarzbach, 1878. febr. 25-én.

Füsti József gyógyszerész urnak Prágában.

A szakállhagyma joggal mondható csodaszernek. Alig négyheti használat után fönnem lótom régi óhajomat teljesedésbe menni. Kérem fut át.

Teschau, 1879. május 23-án. **Südra Wenzel, óra.**

Valódi minőségben Budapesten csak **Török József** ur gyógyszerárban, király-utczán kapható; Pozsonyban **Pixtory Feltsch,** Mihálykapu; Temesváron **Tarcsay István**nál. Egy csomag ára 2 frt 10 kr.

Dr. Lengyel F. nyir-balzsama.

Már anjvínyi nedv, mely a nyirből ha annak fűszert megúrák, kifolyik, euber emlékeztet óta a legkínzóbb szepítőszernek van ismerve; ha pedig e nedv sőtallaló utatiasas szerint vegyi uton balzsammá dolgoztatik, majdnem csodálatos hatással bír.

Ha asszal az arczot vagy egyéb bőrrészeket este bekenjük, már a következő reggelen majdnem észrevehetetlen pikkelyek válnak le a bőrről, minél folytat ez gyöngéddé és fehérre válik.

E balzsam kisimítja az arczon támadt redőket és himlőhoiyeve fiatal arczsint ad; a bőrnék fehérséget, gyöngédség és tris-eséget kölcsönöz; a legrovidebb idő alatt a szepítő, májfolta, anyajegyek, orrvörösséget, bőrháthát és minden egyéb bőrronnyu eltávolít. Egy koronával használati utatiasással együtt 1 frt 50 kr. postán küldve 10 kral több.

Fő letét Magyarország számára **Török József** gyógyszerésznél, Budapest király-utczán 12. szám; Pozsonyban **Pixtory Bédog,** gyógyszer Temesváron **Tarcsay József** gyógyszer. Zágrábon **Mittelbach Zsigmond** gyógyszer.

Legnagyobb és dústartalmu raktár szabadalmazott járgány cséplőgépek-ből, tisztító és zsákoló készülékkel.

FEHÉR MIKLÓS

vezérügynöke a magyar, osztrák, angol, francia, amerikai és német mezőgazdasági gépgyáraknak.

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 25. SZÁM, „KÖZTELEK“

Ajánlja az általa legelőször behozott legújabb és legszilárdabb szerkezetű járgány-cséplőgépeit 2—4 lóerőre, tisztító és zsákoló készülékkel, továbbá kisebb cséplőgépeit kézi vagy 1—2 lóerőjű járgányhajtásra, száma- és törekrázóval vagy a nélkül, tisztító és választó rostáit, Trieur konkoly-, búkköny- és zabválasztó, valamint a mezőgazdaság szakmájába vágó minden egyéb kitűnő szerkezetű gépeit a legolcsóbb árak és kedvező feltételek mellett. Abrázott árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

A TERMÉSZET KÖNYVE

közérdekű olvasmányok a természettudományok köréből.

BERNSTEIN A. német műve után.

A mű teljesen megjelent husz füzetből és egy pótfüzetből áll. — Ára egy-egy füzetnek 50 krajczár. — Minden egyes füzet külön is kapható. — Öt kötetbe füzve 10 frt. Öt angolbázson kötésben 13 frt.

A tudomány minden ágazatát között a természettudományok azok, melyeknek terjesztése és ismeretése sok hiányban szenvedő tanrendszerünk a legkevésbé gondot fordít. Felsőbb és alsóbb tanintézeinkben egyaránt meg ma is sokkal nagyobb súlyt fektetnek a holt nyelvek tanítására, mint a mindent főtartó, minden élet alapföltelet képező természettudományok megismeretése. És ha meggondoljuk, hogy az értebb korú nemzedéknek még többet és kizárólagosabban kellett foglalkoznia e holt bölcsességgel, úgy hisszük, a t. olvasóközönség egyetért velünk abban, hogy házagot pótolunk szaktudományi művekben, melyek nem csupán a gazdag irodalmunkban, midőn az e tekintetben csaknem páratlanul nagy német irodalomnak a kitűnő termékeit anyanyelvünkre átültették. Tettük pedig ezt annál is inkább, mivel komolyan meg vagyunk győződve, hogy a magyar faj, sajátos, s nem fölötté alonyos helyzetében, csak úgy állhat meg a népek nagy versenyében, ha a reálművekben, melyekre van alapítva korunk egész iránya, szintén lépést tart a többi művelt nemzetekkel.

A természet könyve, közérdekű olvasmányok a természettudományok köréből, az óriási lépésekkel előre haladó természettudományok körül tett legújabb, részben még ki sem merített fölfelezeseket tárgyalja. E tárgyalások az egész munkán keresztül

33-ik szám 1882. BUDAPEST, AUGUSZTUS 13. XXIX. évfolyam

AZ ALCSUTHI KÁPOLNA.

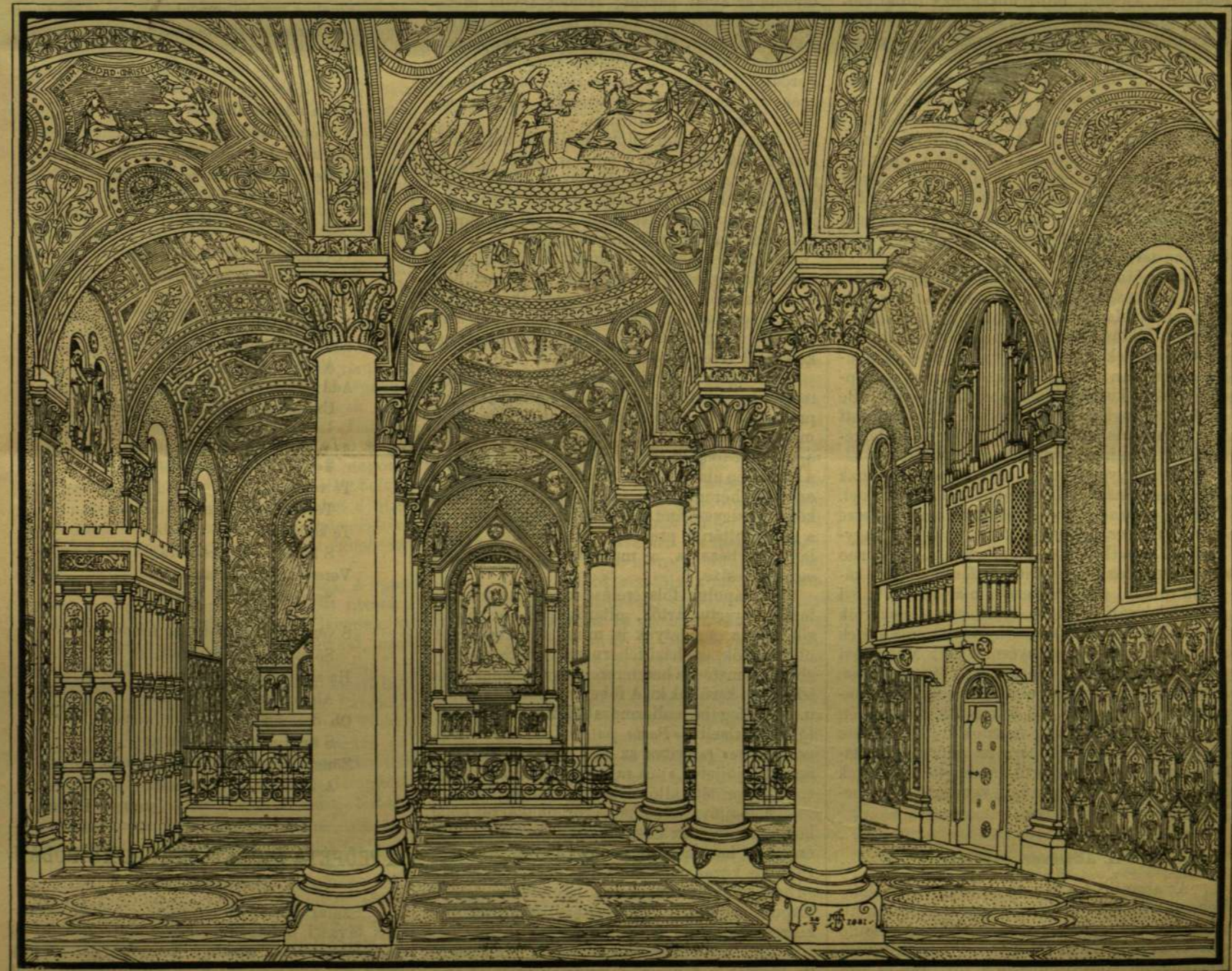
JÓZSEF főherczeg eszöndes otthona nem közönséges ünnepély színhelye volt e hó 6-án. Ekkor szentelték föl az udvari diszkápolnát, melyről, mint befejezéséhez közel állóról, már mi is megemlékeztünk a «Vasárnapi Ujság» 1881. május 1-i számában, s mely most már teljesen elkészülve, előkelő egyházfedelmek közreműködése mellett, nagy ünnepélyességgel adatott át Isten szolgálatának. Ez ünnepély alkalmul szolgál nekünk, hogy előre

bocsátva Alesuth multjára vonatkozó némely történeti adatot, a szép kápolnát, **József** főherczeg vallásosságának úgy, mint finom műizlésének és bőkezűségének újabb tanujelét olvasóinkkal képbén és szövegben részletesebben is megismertessük, az egyházi műarchaeologiai és művészeti irodalom terén jeles névvel bíró dr. Czobor Béla, muzeumi régiségügyi segédőr és egyetemi magántanár szakszerű leírásában.

szerepelnek hazánk egyháztörténetében. IX. Gergely pápa 1232-ben kelt oklevele megemlékezik a *chuti* esperesről, ki azon idő szerint az esztergomi egyházmegyéhez tartozott. IV. Béla királyunk pedig a tatárpusztítás által tönkretett ország kulturális regenerációját előmozdítandó, Chuton 1264-ben prémontrai prépostságot alapított és azt Alesuth, Acsa és Felesuth puszttákkal megajándékozta. Nyolcz év mulva Béla király fia és utódja V. István megerősíté a prémontréket a chuti prépostság birtokában és ugyanazon okmányában jószágaik határait elősorolja.

I. Alesuth történetéből.

Fehérmegye csoportosan fekvő községei: Alesuth, Acsa, Felesuth, már a XIII. század-

AZ ALCSUTHI UDVARI KÁPOLNA BELSEJE.

Forint **213.550** forint

összes értéke a

TRIESZTI nagy kiállítási SORSJÁTÉK

1000 nyereményének

első főnyeremény, arany vagy készpénz frt	50.000
második „ „ „ „ „	20.000
harmadik „ „ „ „ „	10.000

ezeken kívül tartalmaz e sorsjáték még egy nyereményt 10.000 frt, négy nyereményt 5000 frt értékben; öt egyenkénti 3000 frt, tizenöt egyenkénti 1000 frt, harmincz egyenkénti 500 frt, ötven egyenkénti 300 frt, ötven egyenkénti 200 frt, száz egyenkénti 100 frt, kétszáz egyenkénti 50 frt, ötszázegyeneként egyenkénti 25 frtos értékű nyereményt. Továbbá több más melléknyeremény a kiállítók által ajándékozott kiállítási tárgyakkban.

Egy sorsjegy ára 50 krajczár o. érték.

Elárusítások átvétele eszközölhető a Pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzleténél Budapest, Dorottya-utczán 1. szám.

Egyes sorsjegyek megrendelésénél postaköltségre 15 kr. küldendő.

Franklin-Társulat nyomdája (Budapest, egyetem utca 4-ik szám.)